Dosarul nr. 3-1724/2023, 2-23101089-12-3-13072023

HOTĂRÂRE
în numele legii

13 noiembrie 2024 municipiul Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

în componență:

președintele ședinței, judecătorul Viorica Dodon

grefierul Alina Roman

cu participarea:

reprezentantului pârâtei, Andrei Bulgaru

examinând în ședință de judecată publică cauza în procedura contenciosului administrativ la acțiunea depusă de Serghei Rudenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea la stabilirea pensiei,

c o n s t a t ă

La data de 13 iulie 2023 reclamantul Serghei Rudenco a depus acțiunea în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea la stabilirea pensiei.

În motivarea acțiunii indică reclamantul că, urmare a calculelor personale a observat discrepanțe și neclarități, privind temeiul, modul de calculare și stabilire a cuantumului de pensie, care urma să fie calculată în baza certificatul cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022 privind plata soldei lunare și ajutorul material pentru calcularea pensiei, eliberat de Inspectoratul General al Poliției, pe numele lui Rudenco Serghei *****, în care s-au reflectat sursele bănești obținute în perioada ultimelor 12 luni calendaristice de la locul de muncă, total fiind obținut venituri în sumă de 206190,89 lei.

Relatează reclamantul că, în baza art. 13 lit. a) al Legii RM nr. 1544/1993, obținând dreptul la pensie, a depus o cerere la sediul CTAS Buiucani, anexând materialele adiționale.

Indică reclamantul că printre actele principale care au stat la baza obținerii dreptului la pensie a fost prezentat certificatul eliberat de Secția Resurse Umane a INI al IGP cu următorul conținut:

„Eliberat spre confirmare că domnul Rudenco Serghei *****, născut la *****, a îndeplinit serviciul în cadrul subdiviziunilor MAI în perioada de la 14 iulie 1997 până la 17 octombrie 2022.

Vechimea în muncă în cadrul MAI, la data concedierii (17 octombrie 2022, Ordinul IGP nr. ***** din 13 octombrie 2022) din funcția de***** a DICO a INI al IGP al MAI (ultimul grad special fiind de *****) a constituit: 26 (douăzeci și șase) ani, 00 (zero) luni și 23 (douăzeci și trei) zile.

Potrivit informațiilor gestionate de către MAI, vechimea în muncă a domnului Rudenco Serghei *****, în temeiul prevederilor pct. 8 lit. c) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata a pensiilor și indemnizațiilor din corpul de comandă și din trupele OAI și sistemului penitenciar, colaboratorilor CNA, și ale Ordinului MAI nr. 104 din 21 martie 2003 cu privire la condițiile calculării vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei colaboratorilor unităților cu destinație specială din cadrul MAI, perioadele de la 17 septembrie 2009 până la 29 aprilie 2011 se vor calcula o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu, constituind vechime în muncă: 01 (unu) ani, 07 (șapte) luni și 12 (doisprezece) zile cu coeficientul (1:1) și 02 (doi) ani, 05 (cinci) luni și 03 (trei) zile cu coeficientul (1:1,5), pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor OAI nr. 1544 din 23 iunie 1993, la data de 17 octombrie 2022 a constituit 26 (douăzeci și șase) ani 00 (zero) luni și 23 (douăzeci și trei) zile.

Certificatul a fost eliberat în temeiul dosarului personal de arhivă și este eliberat pentru a fi prezentat, la Casa națională de asigurări sociale (CNAS), pentru stabilirea pensiei."

Mai indică reclamantul Serghei Rudenco că prin certificatul cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022 privind plata soldei lunare și ajutorul material pentru calcularea pensiei, eliberat de Inspectoratul General al Poliției, pe numele lui se reflectă sursele bănești obținute în perioada ultimelor 12 luni calendaristice de la locul de muncă, total fiind obținute venituri în sumă de 206190,89 lei.

În legătură cu faptul că au apărut neclarități cu privire la modul de calculare a sumei pensiei a depus o sesizare/petiție la CTAS/CNAM cu privire la accesul la informație prin intermediul Poștei Moldovei la 20 aprilie 2023.

Menționează reclamantul că la data de 23 mai 2023 de la Î.S. „Poșta Moldovei" a recepționat răspunsul Casei teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani cu numărul de ieșire R-30/23 din 15 mai 2023 cu explicarea procedurilor de calcul efectuat și anexat în copie Decizia privind stabilirea pensiei cu nr. 93/2022/43312 emisă în temeiul cererii 93/2022/6445 din 21 noiembrie 2022.

Indică reclamantul că studiind actul administrativ individual emis de CNAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312 și răspunsul cu numărul de ieșire R-30/23 din 15 mai 2023 privind calculele efectuate și suma pensiei stabilite pentru Serghei Rudenco, unde s-au expus, precum că în cuantumul pensiei au fost luate în calcul sumele reflectate în certificatul cu privire la soldă nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022, cu excepția sporului de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate (35083,23 lei), a constatat că suma este esențial diminuată.

Consideră reclamantul că prin diminuarea sumei de pensie cuvenite i s-au încălcat drepturile sociale garantate prin lege și Constituția R.M., unica soluție privind

manifestarea dezacordului, apelarea la prevederile Codului administrativ și contestarea actul administrativ individual defavorabil prin cererea prealabilă.

Relatează reclamantul că prin Decizia CTAS oficiul teritorial Chisinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312 emisă în temeiul cererii depuse, a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în temeiul art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544/93, în cuantum de 7557,25 lei începând cu data de 18 octombrie 2022.

Analizând în detaliu calculele efectuate de CTAS/CNAM a constatat că CTAS/CNAM au exclus din formulele de calcul următorul compartiment din soldă: Spor la salariu pentru condițiile de risc sporit pentru sănătate în sumă de 35083,23 lei.

Reclamantul nu este de acord cu decizia CTAS/CNAM, din următoarele considerente.

Susține reclamantul că în urma analizei cuantumului pensiei, constată, că pensia a fost stabilită contrar prevederilor art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/1993, deoarece nu a fost calculat sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate.

Menționează, că potrivit art. 44 alin.(2) al Legii nr. 1544/1993 pensia pentru persoanele menționate se calculează din salariul funcției, salariul pentru, gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Astfel, norma legală (art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/1993) prevede expres că pensia urmează a fi calculată din următoarele plăți: a) plățile primite înainte de concediere: salariul funcției; salariul pentru gradul militar sau special; sporul procentual pentru vechime în serviciu; b) media lunară a următoarelor venituri primite în ultimul an de serviciu: recompense; plăți; sporuri; suplimente; c) cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Relatează reclamantul că odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 270/2018, la art. 12, s-a indicat că salariu de bază se va stabili ținând cont de vechimea în muncă, adică la stabilirea salariului de funcție legislatorul a inclus din start și sporul procentual pentru vechime în serviciu.

Potrivit prevederilor art. 14 lit. a) al Legii 1544/1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) - 50 procente din suma soldei, pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) - 3 procente din sumele respective ale soldei constituind în total 53%.

Urmare a celor invocate, respectând prevederile actelor normative, raportând la informația din certificatul Inspectoratului General al Poliției nr. 34/18/16-39 din 21 februarie 2023, în opina reclamantului urma să fie efectuate următoarele calcule:

Componente salariale utilizate la calcularea pensie:

Salariu de bază/salariul funcției - 121256,52 lei (total) și 11230,00 lei în ultima lună

Salariul pentru gradul militar sau special - 5165,22 lei (total) și 450 lei în ultima lună

Spor pentru performanțe - 12125,65 lei

Spor cu caracter specific - 24251,30 lei

Concediu ordinar - 8308,97 lei

Spor la salariu pentru condițiile de risc - 35083,23 lei.

Menționează reclamantul că formula necesară a fi utilizată la stabilirea pensiei, este următoarea:

1. Se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere salariu de bază/salariul funcției (11230,00) cu salariul pentru gradul militar sau special (450,00) 11230,00+450,00 = 11680,00.

2. De adunat soldele: spor pentru performanțe (12125,65) cu spor cu caracter specific (24251,30) cu Concediu ordinar (8308,97).

Calcularea matematică simplă: 12125,65+24251,30 +8308,97= 44685,92;.

3. Se identifică media lunară din suma 44685,92 împărțit la 12 luni: 44685,92/12=3723,82.

4. Pensia pentru persoanele menționate se calculează din 11680,00 și din media lunară egală cu 3723,82, prin adunare 11680,00+3723,82 = 15403,82 lei și este solda din care urmează a fi calculată pensia.

5. În conformitate cu art. 14 lit. a) al Legii RM nr. 1544/1993 mărimea pensiilor pentru vechime în muncă de 26 ani 1 lună, se stabilește în proporție de 53 procente din suma soldei și urmează a efectua în felul următor 15403,82 (53%) = 8164,02 lei RM (opt mii o sută șaizeci și patru) lei și 02 bani este suma care necesita să prevadă și să calculeze CTAS/CNAM, respectând legislația în vigoare.

Indică reclamantul, că prin calcule oferite CTAS/CNAM au omis și au diminuat cuantumul pensie cu 606,77 lei (8164,02 lei - 7557,25lei=606,77lei).

Reieșind din Decizia CNAS, oficiul teritorial Chișinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312 Casa a calculat media din salariu de bază/salariul funcției 121256,52 lei cu salariul pentru gradul militar sau special 5165,22 lei, deși urma să ia în considerație salariu de bază/salariul funcției 11230,00 lei și salariul pentru gradul militar sau special de 450,0 lei, în calitate de ultimele plăți primite înainte de concediere și să aplice proporția de 53%.

Menționează reclamantul că prin aplicarea eronată a prevederilor art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/93, CTAS a diminuat cuantumul pensiei de la suma de 8164,02 lei la suma de 7557,25 lei.

Totodată, consideră că CTAS/CNAM neuniform a aplicat prevederile art. 44 alin. (2) al Legii RM nr. 1544/1993, nejustificat eliminând de la calcularea pensiei și alte sume din solda stabilită reclamantului.

În opinia reclamantului, CTAS/CNAM era obligată să efectueze și următoarele calcule: să includă în media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu (art. 44 alin. (2) al Legii RM nr. 1544/1993) în special: sporul la salariu pentru condițiile de risc (35083,23 lei), media lunară se calculează și constituie

35083,23/12=2923,60 lei; mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în proporție de 53 procente din suma soldei (medie lunară) 2923,60 (sau 53%) = 1549,50 lei.

Susține reclamantul că, adunând mărimea pensiei calculate supra, cu mărimea pensie adiționale calculate din sporuri ignorate de CTAS/CNAM, urmează a se obține următoarea sumă: 8164 ,02 + 1549,50 = 9713,52 lei.

Menționează că formula propusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, prin stabilirea dreptului la pensie, reieșind din media pentru ultimele 12 luni de activitate dezavantajează subiecții Legii nr.1544/1993.

Relatează despre depunerea la 05 iunie 2023 a cererii prealabile cu privire la solicitarea contestării actului administrativ individual defavorabil, privind calcularea pensiei pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele OAI, ulterior fiind informat de către CNAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani prin intermediul Poștei Moldovei, răspunsul cu nr. 1779 din 07 iunie 2023, precum că cererea prealabilă a fost remisă conform competenței funcționale organului ierarhic superior.

Mai indică reclamantul că la 03 iulie 2023 verificând poșta electronică ru.seri.ir@gmail.com a primit un răspuns de la CNAS cu numărul de ieșire 1529 din 22 iunie 2023 prin care a fost respinsă cererea prealabilă, considerând că Decizia CTAS Chișinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312 este legală și a fost informat că în cazul dezacordului urmează să se adreseze cu acțiune în Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, pe str. Kiev nr. 3.

Analizând răspunsul venit de la CNAS cu nr. 1529 din 22 iunie 2023 reclamantul a constatat că diferă esențial de răspunsul primit în baza cererii cu privire la accesul cu privire la informație adresat anterior către CNAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani, și anume, CTAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani în răspunsul oferit înregistrat sub nr. R-30/23 din 15 mai 2023, menționează precum că în cuantumul pensiei au fost luate în calcul sumele reflectate în certificatul cu privire la soldă nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022, cu excepția sporului de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate (35083,23 lei). Certificatul pe care reclamantul l-a primit sub semnătură de la IGP al MAI, pe care ulterior împreună cu alte acte necesare l-a prezentat la CTAS sectorul Buiucani.

În răspunsul venit de la organul ierarhic superior în persoana Casei Naționale de Asigurări Sociale a R.M, cu nr. 1529 din 22 iunie 2023 reclamantul a aflat că certificatul privind solda bănească cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022 în care era reflectată suma totală de 206190,89 lei, inclusiv suma sporului în condiții de risc sporit pentru sănătate în sumă de 35083,23 lei, a fost schimbat cu un alt certificat cu același număr de înregistrare în care suma totală a fost micșorată de la 206190,89 lei la 203432,62 lei remis de IGP, fără a fi informat de către IGP sau CNAS.

Reclamantul consideră că CTAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani l-a dezinformat și informația primită de la acesta nu corespunde realității, iar organul ierarhic superior necătând la lacunele depistate, respinge cererea prealabilă menționând că Decizia CTAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312 este legală.

Relatează reclamantul că la 06 iulie 2023 a depus o solicitare la CNAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani pentru a face cunoștință cu dosarul personal, unde a identificat un alt certificat privind solda bănească cu același număr emis la aceiași dată cu un alt conținut, care total diferă de certificatul pe care l-a primit sub semnătură și l-a prezentat la CNAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani, păstrând copia.

În opinia reclamantului, pensia a fost stabilită contrar prevederilor art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/1993, deoarece nu a fost calculată din salariul de funcție și spor pentru gradul militar primit înainte de concediere, dar s-a făcut media pe ultimul an de serviciu împreună cu alte recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu.

Menționează, că potrivit art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/1993, pensia pentru persoanele menționate se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Indică reclamantul că, raportând la informația din certificatul Inspectoratului General al Poliției nr. 34/5-608 din 10 februarie 2023, despre care nu a fost informat, în care suma totală a soldei a fost micșorată, în opina reclamantului urma să fie efectuate următoarele calcule:

Componente salariale utilizate la calcularea pensie:

Salariu de bază/salariul funcției - 121256,52 lei în total și 11230 lei în ultima lună,

Salariul pentru gradul militar sau special - 5165,22 lei în total și 450 lei în ultima lună

Spor pentru performanțe - 12125,65 lei

Spor cu caracter specific - 24251,30 lei

Concediu ordinar - 8308,97 lei

Premie anuală - 5025,00 lei

Premie unică - 5800,00 lei

Spor la salariu pentru condițiile de risc - 21499,96 lei.

În opinia reclamantului, formula necesară a fi utilizată la stabilirea pensiei:

1. Se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere salariu de bază/salariul funcției (11230,00) cu salariul pentru gradul militar sau special (450,00) 11230,00+450,00 = 11680,00 de adunat soldele: spor pentru performanțe (12125,65,) cu spor cu caracter specific (24251,30) cu Concediu ordinar (18308,97).

Calcularea matematică simplă: 12125,65+24251,30 +8308,97= 44685,92;

2. Se identifică media lunară din suma 44685,92 împărțit la 12 luni: 44685,92/12=3723,82.

3. Pensia pentru persoanele menționate se calculează din 11680,00 și din media lunară egală cu 3723,82, prin adunare 11680,00+3723,82 = 15403,82 lei și este solda din care urmează a fi calculată pensia.

4. În conformitate cu art. 14 lit. a) al Legii RM nr. 1544/1993 mărimea pensiilor pentru vechime în muncă de 26 ani 1 lună, se stabilește în proporție de 53 procente din suma soldei și urmează a efectua în felul următor: 15403,82 (53%) = 8164 ,02 lei (opt mii o sută șaizeci și patru) lei și 02 bani este suma care necesita să prevadă și să calculeze CTAS/CNAM, respectând legislația în vigoare.

Indică reclamantul că prin calcule oferite, CTAS/CNAM au omis și au diminuat cuantumul pensiei cu 606,771ei (8164,02 lei - 7S57,25lei=606,77 lei).

Reieșind din Decizia CNAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312, autoritatea a calculat media din salariu de bază/salariul funcției 121256,52 cu salariul pentru gradul militar sau special 5165,22, deși urma să ia în considerație salariu de bază/salariul funcției 11230,00 lei și salariul pentru gradul militar sau special 450 lei, în calitate de ultimele plăti primite înainte de concediere și să aplice proporția de 53%.

Indică reclamantul că prin aplicarea eronată a prevederilor art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/93, CTAS a diminuat cuantumul pensiei de la suma de 8164 ,02 lei la suma de 7557,25 lei.

Totodată, consideră reclamantul că CTAS/CNAS neuniform a aplicat prevederile art. 44 alin. (2) al Legii RM nr. 1544/1993, nejustificat eliminând de la calcularea pensiei și alte sume din solda stabilită reclamantului.

Reclamantul consideră că CTAS/CNAS, era obligat să efectueze și următoarele calcule:

1. Să includă în media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu (art. 44 alin. (2) al Legii RM nr. 1544/1993) și următoarele sume:

Plăti stimulatorii sub formă de premii anuale (5025,00), premii unice (5800,00) și Spor la salariu pentru condițiile de risc (21499,96);

Se identifică media lunară prin adunare: 5025+5800,00+21499,96 = 32324,96 lei;

Media lunară se calculează și constituie 32324,96/12=2693,75 lei;

Mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în proporție de 53 procente din suma soldei (medie lunară) 2693,75 (sau 53%) = 1427,68 lei.

Reclamantul indică că adunând mărimea pensie calculate supra cu mărimea pensiei adiționale calculate din alte plăți și sporuri ignorate de CTAS/CNAS, urmează a se obține următoarea sumă: 8164 ,02 + 1427,68 = 9591,7 lei.

Reieșind din cele expuse, consideră că actele administrative individuale emise de CTAS/CNAS nu sunt justificate, nu sunt emise în conformitate cu Legea RM nr. 1544/1993 și urmează a fi considerate ca defavorabile.

Indică reclamantul că nu este de acord cu argumentele autorității publice, precum că sumele plătite pentru concediile de odihnă anuale suplimentare, indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă, sumele pentru ore suplimentare, inclusiv premiile nu se iau în calcul pensiilor, deoarece nu se încadrează în plățile cu caracter permanent, cu excepția sumelor: premie anuală (col. 8), premie unică (col. 9), spor la salariu pentru condiții de risc (col. 10). Remarcă faptul că sporurile specificate din certificatul bănesc

prezentat nu se iau în calculul pensiei, deoarece nu se încadrează în plăți cu caracter permanent.

Accentuează reclamantul faptul că CTAS/CNAS urmează a se ghida de prevederile Legii, iar noțiunea de „permanent”, care este utilizat la refuzarea efectuării calculelor unor plăți la stabilirea pensiei nu este stipulat în Legea RM nr. 1544/1993, or, prin *repetitio*, art. 44 alin. (2) al Legii notate indică expres că pensia pentru persoanele menționate se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an, lipsind caracterul permanent, în calitate de excepție, restricție sau limitare.

Reclamantul indică că CTAS/CNAS tratează premia anuală (col. 8), premia unică (col. 9), sporul la salariu pentru condiții de risc (col. 10), în calitate de sporuri (sporurile specificate din certificatul bănesc), or, potrivit art. 44 alin. (2) din Legea RM nr. 1544/1993, pensia ...se calculează din media lunară ..a., sporurilor.

Mai indică reclamantul faptul că CTAS recunoaște că premie anuală (col. 8), premie unică (col. 9), spor la salariu pentru condiții de risc (col. 10) nu cad sub incidența plăților compensatorii, ci expres cad sub incidența noțiunilor de sporuri.

În ipoteza celor expuse și din motivele justificate, consideră reclamantul că cuantumul pensiei urma a fi calculată după formula descrisă mai sus care a constituit: 8164 ,02 lei + 1427,68 (Spor la salariu pentru condițiile de risc) = 9591,7 lei - cuantumul pensiei care necesită a fi calculată.

Pentru anul 2023 în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 148 din 22 martie 2023 cu privire la indexarea prestațiilor sociale cu 15%; 9591,7 lei cuantumul pensiei, care necesită a fi calculată * 15% indexarea prognozată, care se calculează 9591,7 +1438,75=11030,45 lei, suma pensiei stabilite după indexarea din 01 aprilie 2023.

Mențiune: în anul 2023 cuantumul salariului mediu este stabilit în sumă de 11700 lei.

Reclamantul consideră că formula propusă de Casa Națională de Asigurări Sociale prin stabilirea dreptului la pensie, reieșind din media pentru ultimele 12 luni de activitate dezavantajează grav subiecții Legii nr. 1544/1993 și urmează a fi respinsă ca fiind una neconformă actului normativ superior, prin ce a afectat dreptul reclamantului.

Subsidiar menționează, că o autoritate a statului nu poate aplica o interpretare personală a normelor statuate de legiuitor de natură a suprima sau diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Or, pornind de la prevederile art. 72 alin. (3) lit. j) din Constituția Republicii Moldova, reglementarea protecției sociale a cetățenilor ține de competența exclusivă a Parlamentului în calitatea sa de unică autoritate legiuitoare a țării. Astfel, aceste prevederi acordă în exclusivitate legiuitorului național atribuția de a stabili condițiile, criteriile de acordare a drepturilor, inclusiv modalitățile de calcul a cuantumului lor, drept urmare, la caz, urmează a fi aplicate normele în sensul în care au fost reglementate.

Totodată, atrage atenția asupra faptului, că în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (15) din Legea nr. 270/2018, valoarea de referință se reexaminează anual în funcție de condițiile economice din țară și de posibilitățile bugetului public național, cel puțin la nivelul prognozat al ratei inflației. Prin urmare, anual salariul de bază al militarului/funcționarului public cu statut special trebuie majorat cel puțin la nivelul prognozat al ratei inflației. În aceste condiții, media pentru 12 luni al salariului înainte de demisionare va fi în tot cazul mai mică decât salariul actual al militarului/funcționarului publici cu statut special (cu excepția cazului când acesta este retrogradat în ultima lună, dar asemenea cazuri sunt unice).

În opinia reclamantului, prin abordarea adoptată de Casa Națională de Asigurări Sociale la examinarea solicitărilor privind stabilirea dreptului la pense în conformitate cu prevederile Legii nr. 1544/1993, pensia va fi diminuată, în raport cu cel, care ar fi trebuit stabilită în baza normelor expres reglementate.

Consideră reclamantul că această intenție de diminuare a drepturilor bănești este una abuzivă și nejustificată și opinează asupra inechității în această privința asupra militarilor/funcționarilor publici cu statut special, care pentru a beneficia de stabilirea dreptului la pensiei, în strictă conformitate cu nivelul contribuțiilor în fondul de pensii, sunt nevoiți să conteste actele administrative defavorabile ale Casei Naționale de Asigurări Sociale prin cereri prealabile, chiar și în instanță de judecată.

Subliniază reclamantul faptul că în jurisprudența sa anterioară, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra neconstituționalității acelor modificări ale legislației care înrăutățeau situația unor categorii de angajați prin modificarea modalității de stabilire a pensiei, diminuând astfel mărimea ei (Hotărârile nr. 19 din 29 aprilie 1999, nr. 27 din 18 mai 1999, nr. 4 din 27 ianuarie 20 00 , nr. 14 din 27 martie 2000). Astfel, Curtea a statuat că schimbările ce vizează condițiile de plată a pensiilor pentru judecători, procurori, anchetatorii Procuraturii și funcționarii publici, stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 552-XIV, instituite de către legiuitor, contravin prevederilor art. 47 alin. (2) și art. 76 din Constituție și principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit" (a se vedea HCC nr.4 din 27 ianuarie 2000).

Reclamantul face trimitere și la practica judiciară, menționând hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 20 iulie 2022 (dosarul nr. 3-2879/2020, 2-20142555-12-3-12112020-1), menționând că, la calcularea contribuțiilor de asigurări sociale din fondul de retribuție a muncii, se impun contribuții din întreg sold/salariu/remunerație/retribuții, iar la calcularea cuantumului de pensie, se separă componentele salariului de cele acceptate pentru calculate și cele supuse regimului de restricții / excluderi. Acest fapt, în opinia reclamantului, creează un viciu și o inechitate, deși întreg salariu se impozitează și se asigură vărsări în contul asigurărilor sociale, însă CTAS/CNAS la calcularea cuantumului pensiei, aplică doar o parte din salariul (salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu), iar altă parte (recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu) din care de asemenea s-au efectuat achitări nu se aplică la calcularea pensiei.

Mai indică reclamantul că după logica și poziția Casei Naționale de Asigurări Sociale, la calcularea cuantumului pensiei se aplică doar unele componente salariale, fiind excluse premiile și sporurile, catalogate ca compensatorii. Altfel, spus angajatul mai sârguincios va beneficia de o pensie estimativ egală cu cea a unui salariat mai puțin implicat în activitatea de serviciu, fapte ce, în opinia reclamantului creează inechitate, disproporționalitate și discriminare din punct de vedere al asigurării sociale.

În acest context, face trimitere la art. 5 al Codului muncii, care stabilește unele principii: e) egalitatea în drepturi și în posibilități a salariaților; f) garantarea dreptului fiecărui salariat la achitarea la timp integrală și echitabilă a salariului care ar asigura o existență decentă salariatului și familiei lui; f) remunerarea egală pentru o muncă egală sau pentru o muncă de valoare egală; g) asigurarea egalității salariaților, fără nici o discriminare, la avansare în serviciu, luându-se în considerare productivitatea muncii, calificarea și vechimea în muncă în specialitate, precum și la formare profesională, reciclare și perfecționare.

Indică reclamantul că forma concretă a remunerării pentru muncă este salariul, care reprezintă suma mijloacelor bănești destinate pentru retribuirea muncii lucrătorilor în corespundere cu cantitatea și calitatea muncii depuse de ei.

Remunerarea muncii trebuie să corespundă cantității și calității ei. Aceasta înseamnă că în procesul de remunerare este necesar de a lua în considerație nu numai durata de timp, randamentul și alte caracteristici cantitative, precum și complexitatea ei, greutatea, responsabilitatea.

Salariul trebuie să îndeplinească nu numai funcția economică, dar și cea stimulativă, de a-l îndemna pe lucrător să realizeze sarcinile înaintate în termenii stabiliți cu păstrarea parametrilor de calitate, a munci productiv, economisind resursele de producție, tinzând spre raționalizarea procesului de muncă.

Pornind de la premisele indicate și garanțiile sociale nu pot fi tratate egal, ci trebuie să fie abordat individual în dependență de volumul de lucru prestat, remunerare primită și contribuții la asigurări sociale achitate.

În acest sens, reclamantul face trimitere la articolul 16 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, conform căruia, cuantumul pensiei pentru limită de vârstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr. 2, reieșind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, și stagiul de cotizare realizat.

Menționează reclamantul că cuantumul de pensie, pentru categorii generale de pensionari, este raportat la salariul primit și suma contribuțiilor la asigurări sociale. Or, în cazul funcționarilor publici cu statut special contribuțiile la asigurări sociale se efectuează din solda salariului lunar integral și nu segmentat.

Reclamantul mai face trimitere la practica CtEDO, unde în cauza Zivic împotriva Serbiei, pct. 36-42, Curtea a considerat, de asemenea, că „chiar presupunând că reclamantul nu a suferit un prejudiciu important, cauza ridica probleme de interes general, ce presupun examinarea, ca urmare a unei jurisprudențe neuniforme a Tribunalului Belgrad în ceea ce privește dreptul la un salariu echitabil și la un salariu egal pentru muncă egală, și anume dreptul la acordarea aceleiași măriri de salariu întregii

categorii de polițiști. 39. Deși rezultatul cauzei reclamantului în fața instanțelor interne nu face în mod direct obiectul plângerilor reclamantului, Curtea constată că se referă la drepturile muncii, de exemplu, dreptul oricărei persoane la condiții de muncă „echitabile și favorabile”. Suma implicată în litigiu a fost de 145.821,60 RSD (aproximativ 1.800 euro la momentul respectiv), împreună cu sumele neprecizate în contul contribuțiilor aferente pentru pensie și asigurări de invaliditate. 40. În plus, Curtea consideră că interesul pecuniar implicat nu este singurul element care trebuie luat în considerare pentru a stabili dacă reclamantul a suferit un dezavantaj semnificativ. O încălcare a Convenției poate viza chestiuni de principiu importante și poate cauza astfel un dezavantaj semnificativ indiferent de interesul pecuniar (Korolev c. Rusia (nr. 2) , nr. 5447/03. 1 aprilie 2010). Într-adevăr, problema de fond și nucleul plângerii reclamantului este jurisprudența inconsistentă a Tribunalului Districtual din Belgrad în ceea ce privește dreptul de a da salariu echitabil și salariu egal pentru muncă egală, adică plata aceluiași spor de salariu acordat unei anumite categorii de polițiști. Curtea observă că această hotărâre inconsistentă care decurge din aceeași jurisdicție a afectat multe persoane aflate în aceeași situație (a se vedea Rakic și alții împotriva Serbiei, citată mai sus, §43). În continuare, Curtea observă că această practică a redus în mod inevitabil încrederea publicului în sistemul judiciar și, în plus, a pus în pericol principiul securității juridice și al egalității tuturor în fața legii, care constituie atribute fundamentale ale statului de drept și sunt inerente, în Convenție. 41. Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite Curții să concluzioneze nu numai că, din cauza impactului financiar semnificativ și a caracterului de fond al chestiunii în cauză, reclamantul a suferit un dezavantaj semnificativ ca urmare a pretinsei încălcări a Convenției, ci și (chiar presupunând că reclamanta nu a suferit un dezavantaj semnificativ) că cauza ridică probleme de interes general. 42 . Având în vedere cele de mai sus, obiecția Guvernului trebuie respinsă. 43. Curtea constată că cererea nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 §3 din Convenție. De asemenea, reține că nu este inadmisibilă din niciun alt motiv. Prin urmare, trebuie declarat admisibil.”

Indică reclamantul că pentru a defini ceea ce constituie „muncă de valoare egală”, locurile de muncă ar trebui comparate având în vedere criterii obiective și neutre din punctul de vedere al genului, cum ar fi educația, cerințele profesionale și de formare, competențele, efortul și responsabilitatea, activitatea desfășurată și natura sarcinilor implicate. În practică, aplicarea acestui concept înseamnă că angajatorii trebuie să identifice criterii-cheie care sunt relevante pentru organizație și pentru modelul său de afaceri și pe baza cărora lucrătorii care efectuează aceeași muncă sau o muncă de valoare egală primesc o remunerație comparabilă. Aceasta nu împiedică angajatorii să plătească în mod diferit lucrătorii care prestează aceeași muncă sau o muncă de valoare egală, atât timp cât aceste diferențe se bazează pe criterii obiective, neutre din punctul de vedere al genului și lipsite de prejudecăți (de exemplu, performanța și competența).

Propunerea Comisie Europene stabilește un concept larg de „remunerație” care cuprinde nu numai salariul de bază, ci și componente complementare, în numerar sau în natură, pe care lucrătorii le primesc direct sau indirect de la angajatorii lor. Aceste componente includ primele, indemnizațiile pentru ore suplimentare, facilitățile de

călătorie (inclusiv mașinile puse la dispoziție de angajator și cardurile de călătorie), indemnizațiile pentru locuință, indemnizațiile pentru participarea la cursuri de formare, plățile în caz de concediere, sporurile pentru ore suplimentare, beneficiile plătite la discreția angajatorului, indemnizația legală în caz de boală, indemnizațiile statutare obligatorii și pensiile ocupaționale. Principiul egalității de remunerare nu înseamnă că toți lucrătorii trebuie să fie remunerați în mod egal, ci că orice diferență de remunerare trebuie să se bazeze pe criterii obiective.

Accentuează reclamantul și garanțiile oferite de Declarația Universală nr. 12 din 10 decembrie 1948 a Drepturilor Omului, și anume: Articolul 23. 1. Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotire împotriva șomajului. 2. Toți oamenii au dreptul, fără nici o discriminare, la salariu egal pentru muncă egală. 3. Orice om care muncește are dreptul la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare care să-i asigure lui precum și familiei sale o existență conformă cu demnitatea umană și completată, dacă este cazul, cu alte mijloace de protecție socială.

Articolul 25. 1. Orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, are dreptul la asigurare în caz de șomaj, de boală, de invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistentă ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa.

Indică reclamantul că reieșind din aceste aspecte și principiul „salariu egal pentru muncă egală” și premiile acordate pentru indicii de performanță, fac parte din categoria remunerărilor de performanță și devotamentul depus, pasibil de a fi obținut doar în cazul depunerii unor eforturi și nu sub formă de avantaj sau privilegii.

Reclamantul face trimitere și la ghidul de jurisprudență publicat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului privind art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului - Protecția proprietății, după cum urmează: „54. În jurisprudența anterioară a organelor Convenției, se considera că introducerea unor contribuții obligatorii la sistemele de asigurări sociale creau un drept protejat în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 numai în cazul în care exista o legătură directă între nivelul contribuțiilor plătite si prestațiile acordate (Muller împotriva Austriei, decizie a Comisiei, pag. 49). în caz contrar, reclamantul nu avea, în niciun moment, o participație identificabilă și care să poate fi pretinsă la acel fond (G. împotriva Austriei, decizie a Comisiei, p. 86; Kleine Staarman împotriva Țărilor de Jos, decizie a Comisiei, pag. 166).

57. În statul democratic modern, multe persoane sunt complet dependente, total sau parțial pe parcursul vieții, pentru a supraviețui, de asistență socială și prestații sociale. Numeroase sisteme juridice interne recunosc faptul că astfel de persoane au nevoie de un anumit grad de certitudine și asistență și oferă prestații care sunt plătite - sub rezerva îndeplinirii condițiilor de eligibilitate - de plin drept. Atunci când o persoană are un astfel de drept în temeiul dreptului intern la o prestație socială, importanța acestui interes ar trebui, de asemenea, să se reflecte prin faptul ca art. 1 din Protocolul nr. 1 să fie aplicabil [Stec și alții împotriva Regatului Unit (dec.) (MC), pct. 51; Moskal împotriva Poloniei, pct. 39; Andrejeva împotriva Letoniei (MC), pct. 77],

58. Art. 1 din Protocolul nr. 1 nu impune nicio restricție în ceea ce privește libertatea statelor contractante de a decide dacă instituie sau nu un sistem de securitate socială sau de a alege tipul sau valoarea prestațiilor acordate în cadrul unui astfel de sistem [Sukhanov și Ilchenko împotriva Ucrainei, pct. 36; Kolesnyk împotriva Ucrainei (dec.), pct. 89 și 91; Fakas împotriva Ucrainei (dec.), pct. 34, 37-43, 48; Fedulov împotriva Rusiei, pct. 66]. În cazul în care, cu toate acestea, un stat contractant dispune de o legislație care prevede plata de drept a unei prestații sociale - condiționată sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor -, trebuie să se considere că respectiva legislație generează un drept de proprietate care intră în domeniul de aplicare al art. 1 din Protocolul nr. 1 pentru persoanele care îndeplinesc condițiile impuse [Stec și alții împotriva Regatului Unit (dec.) (MC), pct. 54].

59. Legislația care prevede plata unei pensii pentru limită de vârstă, condiționată sau nu de contribuții, generează un drept patrimonial care se încadrează în domeniul de aplicare al acestui articol, pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale [Carson și alții împotriva Regatului Unit (MC), pct. 64)].

61. ... că dreptul la o pensie plătibilă dintr-un sistem de pensii pentru avocați era legat de plata contribuțiilor și că, în cazul în care astfel de contribuții au fost făcute, nu se poate refuza acordarea acestuia persoanei în cauză. Prin urmare, contribuțiile la un fond de pensii pot crea, în anumite circumstanțe și în conformitate cu dreptul intern, un drept de proprietate [Kjartan Asmundsson împotriva Islandei, pct. 39; Apostolakis împotriva Greciei, pct. 28 și 35; Bellet, Huertas și Vialatte împotriva Franței (dec.); Skârkiewicz împotriva Poloniei (dec.)]. Pentru mai multe detalii, a se vedea infra, capitolul Cauze care privesc protecția socială.

279. Faptul că o prestație de asigurări sociale poate fi diminuată sau întreruptă nu împiedică să fie un „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1, cel puțin până la revocarea acesteia (Moskal împotriva Poloniei, pct. 40; a se vedea capitolul Aplicabilitatea art. 1 din Protocolul nr. 1 — „ bunuri ”). Curtea a recunoscut posibilitatea unor reduceri ale drepturilor în domeniul securității sociale, în anumite circumstanțe. Atunci când a decis dacă astfel de măsuri au fost proporționale, Curtea a luat în considerare următoarele elemente: obiectivul reducerii; faptul că autoritățile au încercat să limiteze orice pierderi în sistemul asigurărilor sociale; faptul că reclamanții au continuat să beneficieze de pensii pentru limită de vârstă; că nu au fost discriminați sau dezavantajați în niciun fel față de pensionarii din cadrul regimului obișnuit; că măsurile nu au avut efect retroactiv; și că perioada în care reclamanții s-au aflat în serviciu a fost luată în considerare pentru calcularea perioadelor de contribuție legală (Yavaș și alții împotriva Turciei, pct. 47-50). Faptul că o persoană a intrat și face parte dintr-un sistem de asigurări sociale de stat, chiar dacă este obligatoriu, nu înseamnă în mod necesar că acest sistem nu poate fi modificat fie în ceea ce privește condițiile de eligibilitate a plății, fie în ceea ce privește cuantumul prestației sau al pensiei [Richardson împotriva Regatului Unit (dec.), pct. 17; Carson și alții împotriva Regatului Unit (MC), pct. 85-89].

280. Cu toate acestea, în cazul în care valoarea prestației este redusă sau întreruptă, acest lucru constituie în mod normal o ingerință adusă „bunului” care necesită justificare, în interesul general [Kjartan Asmundsson împotriva Islandei, pct. 39-40; Rasmussen

împotriva Poloniei, pct. 71; Moskal împotriva Poloniei, pct. 51 și 64; Grudic împotriva Serbiei, pct. 72; Hoogendijk împotriva Țărilor de Jos (dec.); Valkov și alții împotriva Bulgariei, pct. 84; Philippou împotriva Ciprului, pct. 59].

282. Curtea a statuat importanța existența: criteriul justului echilibru în contextul asigurărilor sociale și natura discriminatorie a oricărei pierderi a dreptului la pensie."

Reclamantul menționează că, art. 44 alin. (2) al Legii RM nr. 1544/1993, a fost introdusă prin LP1426-XIII din 23 decembrie 97, MO9/05 februarie 98, obținând dispoziția clasică/actuală:

7. La articolul 44, alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an."

Explică reclamantul că în timp raporturile juridice în muncă și cele legate de soldă/salariu/remunerare, au parcurs diverse etape de modernizare într-un stat de drept, care aderă la principiile democratice.

Lipsa unei definiri exacte al sintagmei de „plăților compensatorii" stabilite de legiuitor poate crea disensiuni și ne clarități, interpretări ambigua și unilaterale, intrând în ingerința drepturilor sociale garantate de Constituție, extrapolări din partea executivului și autorităților de aplicare a legii, pot duce la diminuarea sau denaturarea voinței legislativului.

Notează că, la moment, nu au fost identificate careva clasificatoare, nomenclatoare, care să definească strict și exact, noțiuni, termeni, componente salariale/remunerări /solde/câștiguri, care se includ în sintagma de „plăților compensatorii", și care să manifeste voința legiuitorului, ce altfel permite atât executivului, cât și autorităților de aplicare a legii de a plasa în spațiul acestor plăți diverse componente salariale, după propria convingere, și cel mai des în defavoarea beneficiarilor de pensii.

Noțiunea de „plăți compensatorii" apare ca dispoziție normativă prin aprobarea Hotărârea Guvernului nr. 513 din 31 mai 2000, care stabilește „Se consideră plăți compensatorii: ... ", care „Nu se includ în media lunară", la stabilirea cuantumului de pensii, iar ca clasificator lipsesc exact noțiuni ca: sporul lunar în valoare fixă; sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate; premii unice; premiu anual.

Mai indică reclamantul că statul a elaborat Conceptul privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar în mai 2017, aprobat prin Dispoziția Guvernului 80-d din 28 iulie 2017, în temeiul Dispoziției Guvernului nr. l-d din 16 ianuarie 2017 cu privire la reformarea sistemului actual de salarizare în sectorul bugetar. Această reformă a dat naștere unui nou act normativ – Legea R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Consideră reclamantul că Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în speță p. 2 și p. 3 au căzut în desuetudine, nefiind conforme noilor norme legale.

În acest sens invocă faptul că sintagma „sporul procentual pentru vechime în muncă”, care conform prevederilor Legii nr. 270/2018 a fost reformată în „trepte salariale” și care nu se regăsește în componenta salarială, prevăzută expres la art. 10 al Legii indicate.

Mai cu seamă, sintagma „și alte plăti cu caracter unic și compensatoriu” operată în Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în speță p. 3 nu corespunde nici „limbajului, ortografiei și punctuației actului normative” stipulate în art. 54 al Legii R.M. nr. 100/2017 conform căruia „conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație”, nici art. 3 al Legii notate, care stipulează expres că „actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune”.

Reclamantul indică că similar și sintagmele „sunt acordate permanent” și „plățile stimulatorii cu caracter unic”, extrapolează și contravin principiilor activității de legiferare și anume „actul normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competentei instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia”.

Indică reclamantul că sintagmele „și alte plăti cu caracter unic și compensatoriu”, „sânt acordate permanent” și „plățile stimulatorii cu caracter unic” utilizate și aprobate de executiv în Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, p. 3 nu se regăsesc în norma juridică adoptată de legiuitor în art. 44 alin. (2) al Legii R.M. nr. 1544/1993.

În opinia reclamantului punctele 1 și 2 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 se contrazic cu p.3, îmbrăcând o altă formă juridică, care creează alte efecte și consecințe juridice, decât cele adoptate de legiuitor, derogând excesiv și ne justificat de la voința acestuia: „Pensia ... se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.”

Consideră reclamantul că executivul eronat și nejustificat a clasificat categorii de componente al salariului/remunerații sub noțiunea generică „plăți compensatorii”.

Invocă reclamantul că termenul de plăți compensatorii poate fi identificat în Directiva 2013/36/UE și în Regulamentul (UE) nr. 575/2013 și au același înțeles în Ghidul privind politicile solide de remunerare. În sensul prezentului ghid, se operează cu următoarele definiții: Plăti compensatorii - înseamnă plăți legate de rezilierea înainte de termen a unui contract. Plățile compensatorii trebuie considerate ca remunerație variabilă.

Reclamantul face trimitere, prin analogie, și la legislația României, unde prin Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 98 din 24 iunie 1999 privind protecția socială a persoanelor ale căror contracte individuale de muncă vor fi desfăcute ca urmare a concedierilor colective (actualizată până la data de 30 aprilie 2002), s-a indicat că: „Secțiunea I Plăți compensatorii, Articolul 28, Plata compensatorie reprezintă o sumă neimpozabilă al cărei cuantum lunar este egal cu salariul mediu net pe unitate, realizat în luna anterioară disponibilizării.

Articolul 29, (1) Salariații disponibilizați prin concedieri colective în condițiile prezentei ordonanțe de urgență beneficiază de plăți compensatorii, dacă au fost încadrați cu contract individual de muncă pe durata nedeterminată și au o vechime în muncă, la angajatorul care i-a disponibilizat, de minimum 6 luni, realizată în ultimele 12 luni înaintea disponibilizării. (2) În cazul în care salariații sunt disponibilizați de angajatorii rezultați în urma divizării, fuziunii sau privatizării, la care au fost transferați în interesul serviciului, condiția prevăzută la alin. (1) este îndeplinită în situația în care vechimea de 6 luni este realizată prin însumarea perioadelor lucrate înainte și după transfer. (3) Dreptul la plata compensatorie se naște la data desfacerii contractului individual de muncă și se acordă fiecărei persoane o singură dată, pentru disponibilizările prin concedieri colective efectuate la aceeași unitate. (4) Plățile compensatorii se acordă numai persoanelor care fac dovada că au participat la serviciile de preconcediere colectivă prevăzute la art. 46 din prezenta ordonanță de urgență.

Reclamantul remarcă voința legiuitorului la utilizarea noțiunii de „plăți compensatorii", stipulată expres în Legea nr. 270/2018, la art. 27, după cum urmează: (2) În cazul în care, pentru unii salariați din unitățile bugetare, prin aplicarea prezentei legi, salariul lunar calculat pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă este mai mic de 4000 de lei, aceștia vor beneficia de plăti compensatorii. Plata compensatorie se determină ca diferență dintre suma de 4000 de lei și salariul lunar calculat în condițiile prezentei legi și se recalculează proporțional timpului efectiv lucrat. (3) În cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat prin efectul Legii nr. 140/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, salariile calculate prin aplicarea prezentei legi sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului, acestora li se garantează diferența de salariu. (4) Modul de calculare a salariului mediu lunar luat în calcul pentru stabilirea diferenței de salariu și a plăților compensatorii potrivit prezentului articol se stabilește de Guvern.

În această ordine de idei, reclamantul constată existența a două legi organice de același nivel care intră în concurență, Legea nr. 270/2018 și Legea nr. 1544/1993, care utilizează aceleași noțiuni a plăților compensatorii.

Remarcă reclamantul faptul că Legea nr. 270/2018 a avut ca izvor de drept Conceptul privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, iar Legea nr. 1544/1993 este normă specială care cade în desuetudine. Or, Legea nr. 100/2017 consacră în art. 5 principul: „c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente". Concurența între normele de drept este o situație, care necesită o clarificare atentă, pentru a dispune de aplicabilitate potrivită.

Într-o altă dimensiune, reclamantul face referință la Codul fiscal al R.M. nr. 1163 din 24 aprilie 1997.

Indică reclamantul că potrivit art. 60 al Legii RM nr. 100/2017, (1) Codul este un act normativ adoptat de către Parlament care cuprinde, într-un sistem unitar, cele mai importante norme juridice dintr-o anumită ramură a dreptului.

Subsidiar, prin clarificarea noțiunilor și termenelor de plăți compensatorii necesită de a analiza și prevederile Codului fiscal al R.M., care prevede expres la art. 20 lit. c),

d[1]), d[3]), d[7]), h), z[3]), z[6]), z[16]), 137[6] alin. (5) și (7), faptul că: în venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit:

c) plățile, precum și alte forme de compensații acordate în caz de boală, de traumatisme sau în alte cazuri de incapacitate temporară de muncă, conform contractelor de asigurare de sănătate;

d[1]) restituirea cheltuielilor și plăților compensatorii ce țin de executarea obligațiilor de serviciu ale militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă din organele apărării naționale si de ocrotire a normelor de drept, securității statului și ordinii publice din contul bugetului de stat și anume:

- restituirea cheltuielilor la transportul militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă din organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice și membrilor familiilor lor, al bunurilor personale ale acestora în legătură cu încadrarea în serviciu, îndeplinirea serviciului și trecerea în rezervă (retragerea), inclusiv a cheltuielilor de transport legate de deplasare la tratament balneo sanatorial, locul petrecerii concediului obligatoriu, precum și a cheltuielilor la transportul recruților și rezerviștilor chemați la concentrare sau mobilizare;
- restituirea cheltuielilor de transport tur-retur funcționarilor vamali care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul;
- indemnizația de transfer;
- indemnizația unică de instalare;
- indemnizația unică plătită absolvenților instituțiilor de învățământ militar și instituției de învățământ superior cu statut de mare unitate specială;
- compensația bănească pentru închirierea spațiului locativ;
- compensația bănească pentru procurarea sau construcția spațiului locativ;
- compensația bănească, echivalentă normelor de asigurare pentru rația alimentară si echipament. în mărimea stabilită de Guvern;

d[5]) compensația bănească acordată de la bugetul de stat persoanelor beneficiare ale Programului de stat „Prima casă”, în modul stabilit de Guvern;

d[7]) compensația bănească anuală acordată personalului didactic din instituțiile publice de învățământ general, conform modului stabilit de Guvern;

h) compensațiile nominative plătite păturilor insuficient asigurate, social vulnerabile ale populației, precum și prestațiile de asigurări sociale, care nu sunt achitate sub formă de anuități;

z[3]) compensațiile pagubelor morale;

z[6]) veniturile obținute ca urmare a compensării daunei materiale cauzate, în partea în care compensația acordată nu depășește dauna materială cauzată;

z[16]) compensația achitată din contul Fondului de compensare a investitorilor conform Legii nr.171/2012 privind piața de capital.

Mai face trimitere reclamantul la art. 137[6] Cod fiscal, conform căruia, (5) în caz de dizabilitate a funcționarului fiscal cu statut special survenită în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu sau după încetarea raporturilor de serviciu în cadrul Serviciului Fiscal de Stat, însă ca urmare a unei afecțiuni din perioada serviciului, survenită în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu, în lipsă de temei pentru stabilirea pensiei

și până la restabilirea capacității de muncă, funcționarul fiscal cu statut special beneficiază de o compensație lunară, raportată la salariul său lunar conform ultimei funcții deținute, având următoarele valori. (7) Funcționarul fiscal cu statut special care primește compensația prevăzută la alin. (5) nu beneficiază concomitent și de pensia de dizabilitate.

Explică reclamantul de jure, nici Codul fiscal nu prevedere că spor /spor de compensare să fie identic cu plăți / plăți compensatorii.

Indică reclamantul că, sub acest aspect, se înțelege că plata compensatorie, reprezintă o scadență/diferență/datorie dintre două parametri sau o măsuri de substituire, iar spor este în sine un adaos/supliment pentru munca specifică prestată.

Cu trimitere la dicționarul limbii române, reclamantul indică următoarele definiții: *spor* presupune - abundență, belșug, câștig, folos, prosperitate. Adaos, creștere, majorare, mărire, supliment, surplus. Faptul de a progresa ușor, de a avea randament în muncă. Creștere, mărire, majorare; adaos, supliment; (concr.) ceea ce reprezintă o creștere, o mărire, un adaos. *Plata* - Faptul de a plăti o sumă de bani datorată. Drept contravaloare a unui obiect cumpărat, a folosinței unui lucru etc. *Compensare* - despăgubire, echilibrare. înlocuire. Operație financiară prin care se reglează raportul dintre vânzare și puterea de cumpărare. Retribuție pentru un drept nefolosit. Care duce la repararea unei pagube.

Menționează reclamantul că reieșind din etimologia cuvintelor, abordărilor normative și celor internaționale, indicate supra ajunge la concluzia, că spor și spor de compensare nu este și nu poate fi identic cu plăți/plăți compensatorii, purtând diferite conotații, etimologii și semnificații.

Mai indică reclamantul că în teoria generală a dreptului, care vizează institutul juridic al recompenselor, există o vastă abordare asupra diverselor forme financiare de susținere și motivare financiară al angajaților, în acest sens fără o dimensiune clară, exactă și clasificată îmbrăcată în forma unui clasificator/nomenclator, favorizează acțiuni de interpretare greșită și ambigua a normelor juridice.

În susținerea argumentelor invocate, privind intrarea unor norme din p. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, în desuetudine, reclamantul indică că servește și faptul că executivul a aprobat și a indicat „Se consideră plăți compensatorii: plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile)”. Or, potrivit Hotărârii Guvernului RM nr. 426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu, s-a stabilit:

- p. 3 plățile cu caracter stimulatoriu: premiile stabilite conform sistemului de retribuire a muncii în vigoare la întreprindere, inclusiv premiile plătite din beneficiu premiile anuale: recompensele pentru rezultatele muncii în ansamblu pe an; sporurile procentuale lunare și indemnizațiile anuale pentru vechime în muncă; sporurile la salariu pentru performanță colectivă, înaltă competență profesională, înaltă eficientă în muncă și executarea unor lucrări de importanță deosebită sau în regim de urgență, intensitatea muncii etc. Totodată, premiile și recompensele menționate se includ în câștigul din luna pentru care au fost calculate conform actelor de decontare și, la determinarea salariului mediu pe 12 luni calendaristice, se iau în considerare în întregime sau în sumele care revin pentru fiecare lună în cazul perioadei de decontare de altă durată;

- p. 4 plățile de stimulare (inclusiv premiile) cu prilejul jubileelor, pentru muncă activă și în alte cazuri analogice, plăți efectuate din contul fondului de retribuire a muncii, precum și recompensele pentru îndeplinirea unor însărcinări speciale, care nu se includ în cercul obligațiunilor lucrătorului.

În opinia reclamantului, prin aceste abordări, premiile în esență nu pot face parte din categoria plaților cu caracter compensatoriu, ci contrariu din plățile cu caracter stimulatori. Or, potrivit art. 44 alin. (2) al Legii R.M. nr. 1544/1993, pensia ... se calculează ... precum și din media lunară a altor recompense, plăți ... primite în ultimul an de serviciu.

Suplimentar în p. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 426/2004 e indicat că în salariul mediu se includ următoarele forme de retribuire a muncii și de compensații: sporurile și suplimentele la salariile pe oră (zi) și la salariile lunare, precum și alte plați cu caracter compensatoriu, ce țin nemijlocit de lucru, prevăzute de legislație și contractele colective.

Indică reclamantul că nici în această Hotărâre a Guvernului nr. 426/2004 executivul nu a venit cu detalii cu privire la noțiunea și formele de plăti cu caracter compensatoriu.

Astfel, menționează reclamantul că noțiunea de „plăți cu caracter compensatoriu" fac parte din categoria abstractului, existând sinonime de largă răspândire cu sens ambiguu, termen polisemantic.

Susține că, de jure, interpretarea eronată, ambigua, arbitrară, de către autoritate publică a normei juridice și emiterea unui act administrativ defavorabil prin care se limitează subiectul în realizarea drepturilor stipulate de lege, e pasibil de constatare a existenței raporturilor juridice, care dau naștere normelor juridice stipulate în art. art. 11, 17 ale Codului administrativ nr. 116 din 19 iulie 2018.

Face trimitere reclamantul la art. art. 11, 17 Cod administrativ și art. 53 din Constituția RM și notează că sumele nereflectate și neluate în calcul de CTAS la stabilirea sumei pensiei au fost obținute în temeiuri legale de către reclamant.

În acest sens menționează reclamantul că în temeiul p. 5 al Hotărârii nr. 3 din 14 februarie 2022 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică, care a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 603 din 24 august 2022 cu privire la alocarea mijloacelor financiare, prin care autorităților administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne au fost alocate mijloace financiare. Aceste responsabilități financiare s-au asumat autoritățile statului pe perioada de acțiune a stării de urgenta în sănătate publica, pentru categoriile de salariați din domeniul ordinii și securității publice, implicați în prestarea muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate din cadrul instituțiilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne, se va acorda sporul de compensare pentru munca prestata în condiții de risc sporit pentru sănătate, conform prevederilor art. 1391 din Codul muncii nr. 154/2003 și art. 181 din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Sporurile în cauză se regăsesc în certificatul nr. 34/5-608 din 10 februarie 2023 privind plata soldei lunare și ajutorul material pentru calcularea pensiei, în sumă de 21499,96 lei.

În temeiul art. 10, 21, 21 al Legii R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018 și prevederile Regulamentului privind modul de calculare și plată a premiului anual personalului din

unitățile bugetare, anexa nr. 10 la Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018, reclamantul a beneficiat de premii unice și anuale, corespunzător în sumă de 5800,00 lei și 5025,00 lei.

Reclamantul menționează că adaosurile financiare în cauză se regăsesc în certificatul nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022 privind plata soldei lunare și ajutorul material pentru calcularea pensie, în sumă totală de 10825,00 lei.

În argumentarea poziției sale, reclamantul face trimitere la acte normative pertinente cazului, după cum urmează.

Conform art. 10 din Legea R.M. nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, pensia specială reprezintă pensia publică stabilită și plătită conform prevederilor altor legi.

Potrivit art. 44 din Legea R.M. nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și pentru familiile lor se calculează din solda acestora. Pensia pentru persoanele menționate se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

În acord cu art. 10 din Legea R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018, (1) Salariul lunar al personalului din unitățile bugetare pentru activitatea desfășurată pe durata normală a timpului de lucru stabilită de lege este constituit din: a) partea fixă, compusă din: salariul de bază; sporul lunar în valoare fixă; sporul lunar pentru gradul profesional; sporul lunar pentru deținerea titlului științific și/sau științifico-didactic; sporul lunar pentru deținerea titlului onorific; b) partea variabilă, care cuprinde: sporul pentru performanță; sporuri cu caracter specific. (2) Suplimentar la cele menționate la alin. (1), personalul unităților bugetare beneficiază, după caz, de: sporul de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile; sporuri pentru munca suplimentară, pentru munca de noapte și/sau pentru munca prestată în zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau în zilele de repaus; spor pentru participare în proiecte de dezvoltare finanțate din surse externe; spor pentru realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană; sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate; sporul pentru consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice locale amalgamate; premii unice; premiu anual.

Potrivit art. 12^1 din Legea R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, cuantumul sporului lunar în valoare fixă se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat, în funcție de condițiile economice din țară și de posibilitățile bugetului public național.

Articolul 18^1 din Legea R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, prevede că (1) pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război ori în perioada

stării de urgență în sănătate publică, personalul din unitățile bugetare poate beneficia de spor de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. (2) Sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate se acordă în conformitate cu art. 139 din Codul muncii nr. 154/2003, în mărime de până la 100% din salariul de bază. (3) Mărimea concretă a sporului de compensare se stabilește de către conducătorul unității bugetare în funcție de volumul de lucru și de nivelul de pregătire profesională ale personalului implicat în prestarea muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate.

Conform art. 21 din Legea R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, (1) personalul din unitățile bugetare poate beneficia de premii unice cu prilejul sărbătorilor profesionale și al zilelor de sărbătoare nelucrătoare, care se plătesc din contul economiei mijloacelor alocate pentru retribuirea muncii pe anul respectiv, dar nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare la nivel de unitate bugetară. (2) Cuantumul premiului unic, în fiecare caz în parte, nu va depăși salariul de bază al persoanei premiate. (3) Premii unice pot fi acordate și drept măsuri de stimulare, dacă acestea sunt prevăzute în legi speciale, cu respectarea condițiilor alin. (1) și (2) din prezentul articol.

Mai face trimitere reclamantul la art. 21^1 din Legea R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, (1) personalul din unitățile bugetare poate beneficia de premiu anual pentru rezultatele activității în anul de gestiune, proporțional timpului efectiv lucrat în anul respectiv. (2) Indicii și mărimile premiilor pentru conducătorii unităților bugetare se stabilesc de către organul ierarhic superior. Mărimea maximă a premiilor pentru conducători nu poate depăși 50% din salariul de bază. (3) Premiul anual nu se acordă salariaților care, în cursul anului, au desfășurat o activitate profesională ineficientă sau necorespunzătoare ori au fost sancționați disciplinar, pentru perioada termenului de validitate a sancțiunii disciplinare aplicate salariatului în anul de gestiune. (4) Pentru acordarea premiului anual se utilizează mijloacele fondului de salarizare în mărime de până la 50% din salariile de bază ale persoanelor cu drept de a beneficia de premiu anual. (5) Modul de acordare a premiului anual se stabilește de Guvern.

Reclamantul mai face trimitere la prevederile art. 1 al Codului muncii nr. 154 din 28 martie 2003 și indică că remunerație – retribuție bănească care include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), precum și toate adaosurile, sporurile, premiile și alte plăți de stimulare și compensare acordate salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă pentru munca prestată.

Conform art. 128 Codul muncii, (1) salariul reprezintă orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată. (2^3) Angajatorii întreprinderilor mijlocii și mari sunt obligați să informeze periodic, dar nu mai rar decât o dată pe an (cel târziu în primul semestru al anului următor celui de gestiune), salariații și/sau reprezentanții lor cu privire la diferența de gen de salarizare pe categorie de salariați și de funcții.

Conform art. 133 Codul muncii, (1) sporirea nivelului conținutului real al salariului se asigură prin indexarea salariului în legătură cu creșterea prețurilor de consum la mărfuri și servicii. (2) Salariul minim garantat este indexat anual în funcție de evoluția indicelui prețurilor de consum, în conformitate cu legislația în vigoare.

Potrivit art. 139[1] Codul muncii, (1) pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război ori în perioada stării de urgență în sănătate publică, salariații pot beneficia de spor de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. (2) Sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate se stabilește în mărime de până la 100 la sută din salariul de bază pe unitate de timp (oră sau zi), în funcție de volumul de lucru și de nivelul de pregătire profesională ale salariatului, pentru fiecare oră sau zi de muncă prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. (3) Categoriile de salariați implicați în prestarea muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război ori în perioada stării de urgență în sănătate publică se stabilesc de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova sau, după caz, de Comisia națională extraordinară de sănătate publică.

Reclamantul mai face trimitere la prevederile art. 15[1] din Legea R.M. nr. 847 din 14 februarie 2002 salarizării, care oferă interpretare la norma de compensare: (1) pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război ori în perioada stării de urgență în sănătate publică, salariații pot beneficia de spor de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. (2) Sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate se stabilește în mărime de până la 100% din salariul de bază pe unitate de timp (oră sau zi), în funcție de volumul de lucru și de nivelul de pregătire profesională ale salariatului, pentru fiecare oră sau zi de muncă prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. (3) Categoriile de salariați implicați în prestarea muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război ori în perioada stării de urgență în sănătate publică se stabilesc de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova sau, după caz, de Comisia națională extraordinară de sănătate publică.

Mai invocă reclamantul în susținerea poziției sale și prevederile Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, unde se stabilește că pensiile ... persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăti. sporuri si suplimente, primite în ultimul an de serviciu. iar celor eliberați din serviciu până la punerea în aplicare a Legii nr. 1426-XIII din 23 decembrie 1997 - din toate tipurile de plăți prevăzute pentru calcularea pensiei categoriilor respective ...., care își îndeplinesc serviciul.

Notează reclamantul că potrivit normei citate, pensiile ... persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne ...se calculează din următoarele tipuri de drepturi bănești: a) pentru ... persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne ... - din salariul funcției deținute conform schemei de

încadrare, salariul pentru gradul militar (gradul special), sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înaintate de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente, primite în ultimul an de serviciu. În media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ recompensele, plățile, sporurile și suplimentele care, conform legislației în vigoare, sunt acordate permanent.

Totodată, indemnizația pentru executarea conștiincioasă a obligațiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproșabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) și asistența materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decât mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv.

Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii.

Se consideră plăți compensatorii: compensația pentru concediul nefolosit; compensația în schimbul rației alimentare; compensația în schimbul echipamentului; compensația pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătății; compensația pentru închirierea spațiului locativ; indemnizațiile de transfer; plățile de asigurare; îndemnizațiile de instalare, diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; indemnizațiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă și corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate și corupției al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forțele de menținere a păcii, precum și colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or. Bender; plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă; sporul la salariul de funcție în cuantum de 50%, prevăzut de art. 29 pct. 5 al Legii cu privire la funcționari publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996; pensiile și alte plăți cu caracter unic și compensatoriu.

Indică reclamantul că din cauza introducerii în ramura de drept al muncii diverse termene, apare necesitatea de a delimita aceste noțiuni una de alta: plăți (de stimulare și/sau compensatorii), sporuri, compensații, indemnizații, recompense, suplimente, premii (unice, lunare, trimestriale, anuale), majorări la salariu, ajutor material, stimulări.

Menționează că pentru a determina intențiile și voința legiuitorului, urmează a se reține art. 44 alin. (2) al Legii R.M. nr. 1544/1993, care prevede din care componente ale salariului funcționarului public cu statut special, poate beneficia de a fi calculată pensia, după cum urmează: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu.

Susține reclamantul că legiuitorul a intervenit cu restricții, expunând în actul normativ, care componente al veniturilor angajatului nu pot fi utilizate la calcularea pensiei, stabilind excepții: plăților compensatorii și indemnizații bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Opinează reclamantul că legiuitorul la formularea actul normativ a omis de a oferi noțiuni la termenii utilizați în art. 44 al Legii nr. 1544/1993. Deși actul normativ poartă

caracter special, iar prin prisma prevederilor art. 5 al Legii RM nr. 100 din 22 decembrie 201739 cu privire la actele normative, (1) în funcție de caracterul lor, normele juridice se împart în generale, speciale și derogatorii. (2) Normele juridice generale sunt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate. (3) Normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. în caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. (4) Normele juridice derogatorii sunt diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie și sunt aplicabile unei situații determinate. în caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie.

În opinia reclamantului legiuitorul a intuit că aceste noțiuni sunt stipulate expres în norma juridică generală.

Indică reclamantul că, subsidiar, Guvernul, respectând ierarhia actelor normative prin Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, a stabilit, că: 1. Se stabilește că pensiile ... persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne ... se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri si suplimente, primite în ultimul an de serviciu. 2. Pensiile militarilor și ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne corpului de ofițeri și subofițeri al Poliției de Frontieră colaboratorii Centrului Național Anticorupție și ale funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se calculează din următoarele tipuri de drepturi bănești: a) pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne din salariul funcției deținute conform schemei de încadrare, salariul pentru gradul militar (gradul special), sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înaintate de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente, primite în ultimul an de serviciu.

Iar ulterior, prin derogare de la normele stipulate expres în art. 44 al Legii R.M. nr. 1544/1993, Guvernul a intervenit cu altă abordare: 3. în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ recompensele, plățile, sporurile și suplimentele care, conform legislației în vigoare, sânt acordate permanent.

Reclamantul atrage atenția asupra faptului că termenul de sunt acordate permanent nu a fost prevăzut de legiuitor, precum și legiuitorul nu a dispus executivului de a stabili modalitatea de aplicare a legii. Totodată, indemnizația pentru executarea conștiincioasă a obligațiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproșabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) și asistența materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decât mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv. Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor

și suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii.

Relatează reclamantul și despre faptul că executivul la aplicarea actului normativ superior, prin aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, în pct. 3 a oferit expres, componente salariale care constituie plăți compensatorii: compensația pentru concediul nefolosit; compensația în schimbul rației alimentare; compensația în schimbul echipamentului; compensația pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătății; compensația pentru închirierea spațiului locativ; indemnizațiile de transfer; plățile de asigurare; indemnizațiile de instalare, diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; indemnizațiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă și corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate și corupției al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forțele de menținere a păcii, precum și colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or. Bender; plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă; sporul la salariul de funcție în cuantum de 50%, prevăzut de art. 29 pct. 5 al Legii cu privire la funcționari publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996, pensiile și alte plăți cu caracter unic și compensatoriu.

În opinia reclamantului prin utilizarea sintagmelor: „plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile)” „și alte plăți cu caracter unic și compensatoriu”, executivul vădit a lărgit sensul normei legale (indicate în art. 44 al Legii 1544/1993) și a oferit o interpretare extinsă „extra” sintagmei: „plăților compensatorii, atribuind diverse componente la această categorie, fără o justificare, doar prin simpla enumerare.”

Constată reclamantul că în Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu este indicat cum se cataloghează forma de remunerare „sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate”, se referă această formă de remunerare ca spor sau compensare sau la altă formă componentă salariată.

În acest context, indică reclamantul că, pe de o parte, unele remunerații salariale sunt definite ca sporuri, alte compensații, altele, ca spor de compensare, fapt ce creează dificultăți la interpretare și aplicare a normelor legale, creând situații de dublă interpretare, interpretare ambiguă și ne uniformă, existând riscuri de defavorizare a unor pensionari în coraport cu alții, ce nu poate fi considerat admisibil.

Invocă reclamantul că din momentul când Legea specială nr. 1544/1993 nu prevede altfel, iar Guvernul nu a intervenit cu propuneri de modificare, în mod unilateral, sau prin interpretare ambiguă de către reprezentanții CNAS ca autoritate publică, constată că autoritatea publică prenotată nu poate interveni în defavoarea persoanelor cărora legea garantează dreptul la pensie, prin diminuare soldei de calculare a pensiei, excluzând din actul administrativ calcule corespunzătoare asociate cu sporuri pentru condiții de risc, emițând în acest sens un act defavorabil, pasibil de a fi contestat. CNAS urma să-și justifice poziția, iar în cazul discrepanțelor privitor la interpretarea normativă, urma să se convingă din oficiu, dacă emitenții actelor normativi au impus o voință anume, clară.

Așadar, interpretarea este „operațiunea prin care se stabilește o legătură logică între dreptul astfel conceput și execuția lui, încercându-se să se deducă aceasta din urmă din cel dintâi.

Conchide reclamantul că : a) interpretarea apare ca o etapă a procesului de aplicare a dreptului; b) scopul acestei operațiuni logice constă în a scoate în evidență voința legiuitorului materializată în norma juridică ce se aplică; c) subiectul care aplică norma juridică urmează să se convingă că starea de fapt cu care el se confruntă se încadrează în ipoteza normei juridice ce se aplică.

Prin urmare, operația logico-rațională de interpretare a legii se caracterizează prin finalitatea sa practică (asigurarea aplicării corecte a legii) și prin folosirea unor metode specifice, adecvate operațiunii de deslușire a înțelesului exact al legii .

Mai indică reclamantul că legislația actuală nu oferă reglementări clare asupra acestor termene plăți cu caracter permanente și plăți unice, ca parte componentă a unui câștig/salariu/remunerații. Or, în cazul situații de urgență, fiind declarată de Parlament/Guvern/Comisii, care poate dura pe un termen restrâns sau pe un termen îndelungat (în cazul pandemiei de COVID-19 și situației asociată cu criza de război în Ucraina), nu este cert dacă pot fi considerate plățile salariale curente ca plăți unice sau permanente.

Cu referire la Certificatul confirmativ nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022 privind plata soldei lunare și ajutorul material pentru calcularea pensie, reclamantul indică că autoritatea publică, în numele Inspectoratului General al poliției, a confirmat multiple achitări sub diferite forme și categorii, care urmează a fi luate în considerații de CNAS la calcularea pensiei. Din certificat rezultă că în decursul unui an calendaristic, din bugetul de stat, au fost achitate sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc de peste 4 ori.

Susține reclamantul că în situații de criză statul avea nevoie și de abordări specifice, atribuind sarcini specifice angajaților organelor de forță. Având obligații de acțiune investit cu atribuții în baza legii în condiții speciale de muncă, cu riscuri sporite, pe de o parte, în calitate de angajat, au fost realizate sarcinile solicitate, pe de altă parte, statul a remunerat riscurile cu contribuții financiare. Ulterior CTAS/CNAS, a intervenit cu calculele defavorabile, excluzând, sumele din coloana „spor la salariu”, diminuând suma pensiei scontate.

Reclamantul consideră că CTAS/CNAS prin acțiunile sale a intrat în ingerința drepturilor patrimoniale și a îngrădit drepturi sociale, garante în art. art. 46 și 47 ale Constituției.

Așteptările și miza de a dispune de o pensie potrivit muncii prestate a fost o așteptare garantată de stat prin Constituție și legile actuale. De fapt, așteptările s-au epuizat, după ce CTAS/CNAS a intervenit cu modul unilateral de interpretare a actelor normative, derogând în părerea mea de la normele legale, emițând acte administrative individuale defavorabile și nejustificate.

Mai indică reclamantul că apar dificultăți asupra interpretării, cât și concurs între norme: p. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 care indică că „în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ

recompensele, plățile, sporurile și suplimentele” versus „nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii”.

În opinia reclamantului sintagmele utilizate sunt neclare și permit de a avea o interpretare ambiguă, ce este inadmisibil, or, normele care permite dubla interpretare, pot a fi aplicate voluntar, ne uniform, față de aceleași categorii de persoane aflate în situați similare.

Mai explică reclamantul că, pe de o parte, art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/1993 stipulează expres că pensia se calculează ... precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, iar, pe de altă parte, prevederile p. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 indică că nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii.

În opinia reclamantului, executivul a extins nejustificat norma juridică instituită de Parlament, adăugând termen „nu se includ”.

Incertitudinea formulării actului normativ inferior legii, oferă autorităților de aplicare a legii utilizarea acestea în defavoarea reclamanților.

Prin analogie, spiritul legii și a voinței legiuitorului în conformitate cu prevederile art. 10 al Legii R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018 sunt stabilite componentele salariului lunar.

În cazul unor componente legiuitorul a oferit Guvernului modul de stabilire a acestor componente, cum ar fi: Articolul 16. Sporul pentru performanță, (5) Modul de stabilire a sporului pentru performanță se aprobă de Guvern.

Articolul 17. Sporuri cu caracter specific, (1) personalul din unitățile bugetare beneficiază, după caz, de sporuri specifice grupului ocupațional sau categoriei de personal în modul stabilit de Guvern.

Articolul 18. Sporul de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, (2) lista-tip a lucrărilor și locurilor de muncă, precum și mărimea concretă a sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile se stabilesc de Guvern.

Articolul 21^1. Premiu anual, (5) modul de acordare a premiului anual se stabilește de Guvern.

Mai face trimitere reclamantul la Regulamentul privind modul de calculare și plată a premiului anual personalului din unitățile bugetare, Anexa nr. 10 la Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018, unde la art. 27. Garanții salariale pentru personalul din unitățile bugetare, se indică că (2) în cazul în care, pentru unii salariați din unitățile bugetare, prin aplicarea prezentei legi, salariul lunar calculat pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă este mai mic de 4000 de lei, aceștia vor beneficia de plăți compensatorii. Plata compensatorie se determină ca diferență dintre suma de 4000 de lei și salariul lunar calculat în condițiile prezentei legi și se recalculează proporțional timpului efectiv lucrat. (4) Modul de calculare a salariului mediu lunar luat în calcul pentru stabilirea diferenței de salariu și a plăților compensatorii potrivit prezentului articol se stabilește de Guvern. (6) Prevederile prezentului articol nu se aplică

funcționarilor publici, inclusiv cu statut special, din cadrul autorităților responsabile de administrarea veniturilor fiscale și vamale.

Reclamantul mai face trimitere la anexa nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018, care prevede modul de calculare a salariului mediu lunar luat în calcul la stabilirea diferenței de salariu.

Pe de altă parte, indică reclamantul că în cazul prevederilor art. 18^1, sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate, legiuitorul a omis oferta de a da posibilitate Guvernului de a extinde interpretarea normei juridice, din motiv că chiar în Avizul Guvernului la inițiativa legislativă, se conțineau abordări explicative, susținute de ambele puteri ale statului. Potrivit alin. (3), mărimea concretă a sporului de compensare se stabilește de către conducătorul unității bugetare în funcție de volumul de lucru și de nivelul de pregătire profesională ale personalului implicat în prestarea muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate.

Relatează reclamantul că institutul juridic de „spor de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate" a fost instituit prin Legea R.M. nr. 69 din 21 mai 2020 cu privire la instituirea unor măsuri pe perioada stării de urgență în sănătate publică și modificarea unor acte normative, unde s-a indicat că având în vedere actualul context epidemiologie și importanța luării unor măsuri în timp util și cu celeritate care sunt dictate de dinamica evoluției situației epidemiologice naționale, dar și internaționale, determinată de răspândirea virusului COVID-19, ținând cont de faptul că interesul public reclamă adoptarea unor măsuri care să permită intervenția eficientă și cu mijloace adecvate gestionării crizei, luând în considerare necesitatea asigurării în continuare a unei protecții corespunzătoare împotriva îmbolnăvirii cu noul tip de coronavirus și apreciind importanța celor implicați în controlul și combaterea infecției COVID-19.

Relatează reclamantul despre versiunea inițială la momentul adoptării a Legii R.M. nr. 69/2020, unde în art. 18^1 legiuitorul a stipulat expres că (3) sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate constituie parte a salariului și se include în calculul salariului mediu în toate cazurile de aplicare.

Indică reclamantul că datorită evoluției actelor normative norma în cauză a fost abrogată, prin încorporare în alte legi de profil, care reglementează relațiile sociale în muncă și salarizare.

Mai indică reclamantul că urmează a se consulta Hotărârea Guvernului nr. 447 din 01 iulie 2020 cu privire la aprobarea avizului asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative, în care se statuează că totodată, Guvernul susține propunerea de a introduce în legislație reglementări cu caracter permanent privind acordarea sporului pentru risc sporit pentru sănătate, considerând necesar de a expune normele propuse în articole noi (inițiativa legislativă nr. 179 din 12 mai 2020). La fel, se propune de a extinde dreptul acordării sporului respectiv pentru toate situațiile declarate ca stare de urgență, de asediu și de război sau stare de urgență în sănătate publică. Concomitent, se va indica în responsabilitatea Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova sau, după caz, a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică stabilirea categoriilor de personal beneficiare de sporul respectiv, în funcție de

tipul stării de urgență. Se propune de a reglementa mărimea sporului respectiv și de a-l stabili până la 100%, pentru a oferi o flexibilitate conducătorului de a acorda sporul respectiv în funcție de aportul fiecărei persoane.

Mai indică că prin inițiativa Guvernului privind introducerea art. 18^1 la Legea nr. 270/2018, Guvernul a intervenit cu propunere, ca articolul să dispună și de un aliniat adițional, (4) sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc pentru sănătate constituie parte a salariului lunar și se include în calculul salariului mediu în toate cazurile de aplicare.

Notează reclamantul că în versiunea actuală art. 18^1 la Legea nr. 270/2018 a dobândit formula clasică, fiind introdusă prin adoptarea Legii nr. 2 din 04 martie 2021 pentru modificarea unor acte normative.

Relatează reclamantul că acest institut juridic are ca esență „mărimea concretă a sporului ... se stabilește de către conducătorul unității bugetare în funcție de volumul de lucru și de nivelul de pregătire profesională ale personalului implicat în prestarea muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate", nu este stipulat în pct. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, ca parte a plăților compensatorii și urma să fie luat în considerație de CTAS/CNAS la stabilirea pensiei.

În opinia reclamantului sporul la salariu cade sub incidența art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/1993, ce oferă posibilitatea de a include prezenta componentă în calcularea salariului din solda ridicată în ultimul an al angajatului cu drept la pensie.

Reclamantul indică că termenul de compensare s-ar încadra în compartimentul de excepții, stipulate în art. 44 din Legea R.M. nr. 1544/1993, însă nu se poate identifica o componentă salarială, cu denumirea „plăți de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate", care să fie clară și care poate fi atribuită la categoria de excepții, în alt caz urmează a fi catalogată la componenta de spor, care obligatoriu urmează a fi inclusă în calculul pensiei, or norma art. 44 alin. (2) al Legii R.M. nr. 1544/1993, statuează că pensia pentru persoanele menționate se calculează, precum și din media lunară a altor sporuri primite în ultimul an de serviciu.

În suportul acestei ordine de idei, reclamantul face trimitere la următoarele argumente.

Avizul asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 447 din 01 iulie 2020 în care se statuează (inițiativa legislativă nr. 179 din 12 mai 2020) „prin inițiativa Guvernului privind introducerea art. 18^1 la Legea nr. 270/2018, Guvernul a intervenit cu propunere, ca articolul să dispună și de un aliniat adițional (4) sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc pentru sănătate constituie parte a salariului lunar și se include în calculul salariului mediu în toate cazurile de aplicare.

La momentul adoptării Legii RM nr. 69/2020, care era exclusiv necesară pentru gestionarea crizei pandemice la art. 18^1 legiuitorul a stipulat expres (3) sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate constituie parte a salariului și se include în calculul salariului mediu în toate cazurile de aplicare.

Aceste terminologii urmează a fi apreciate din punct de vedere corectă a aplicării prevederilor art. 54 din Legea R.M. nr. 100/2017.

În opinia reclamantului, din aceste raționamente, atât executivul, cât și voința legiuitorului au coincis și ambele puteri ale statului au ajuns la o opinie similară că sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate constituie parte a salariului și se include în calculul salariului mediu în toate cazurile de aplicare.

Indică reclamantul că o noțiune a plăților compensatorii se poate identifica în anexa nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 privind modul de calculare a salariului mediu lunar luat în calcul la stabilirea diferenței de salariu și plăților compensatorii.

În opinia reclamantului plata compensatorie reprezintă în sine plata diferenței, 2. În cazul în care pentru unele persoane din unitățile bugetare salariul lunar calculat începând cu 1 decembrie 2018 pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă este mai mic decât salariul mediu lunar calculat anterior punerii în aplicare a Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, acestora li se va plăti diferența de salariu. 4. În cazul în care pentru unii salariați din unitățile bugetare, prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, salariul lunar calculat pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă este mai mic de 4000 de lei, aceștia vor beneficia de plăți compensatorii. 5. Plata compensatorie se determină ca diferență dintre suma de 4000 de lei și salariul lunar calculat în condițiile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și se recalculează proporțional timpului efectiv lucrat. 7. Diferența de salariu și plata compensatorie determinate lunar se recalculează proporțional timpului efectiv lucrat. 8. Diferența de salariu și plata compensatorie se achită pentru perioada de activitate în unitatea bugetară respectivă în aceeași funcție sau într-o funcție mai avansată, pentru personalul efectiv încadrat în unitățile bugetare la data intrării în vigoare a Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. 10. Diferența de salariu și plata compensatorie, calculate și plătite în modul stabilit de prezenta anexă, constituie parte a salariului și se includ în calculul salariului mediu în toate cazurile de aplicare. 11. Diferența de salariu și plata compensatorie calculate se supun contribuțiilor și primelor de asigurări obligatorii, precum și impozitului pe venit.

Menționează reclamantul că sub prevalarea acestor argumente, sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate nu poate fi definit ca plată compensatorie. Iar acest spor nu este inclus nici în p. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994 în care executivul expres a stipulat lista exactă a plăților compensatorii, care din argumentele expuse mai sus a căzut în desuetudine.

Susține reclamantul că termenii utilizați și definiți în Directiva 2013/36/UE33 și în Regulamentul (UE) nr. 575/201336 au același înțeles în Ghidul privind politicile solide de remunerare. Mai mult, în sensul ghidului enunțat, se aplică următoarele definiții: plăți compensatorii înseamnă plăți legate de rezilierea înainte de termen a unui contract. Plățile compensatorii trebuie considerate ca remunerație variabilă.

Cu trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, reclamantul indică că, legiuitorul a dezvoltat noțiunile oferite în art. 44 al Legii R.M. nr. 1544/1993 și în viziunea reclamantului extensiv a lărgit sensul/a interpretat norma, neoferind claritate, făcând-o nejustificat, față de prevederile actului normativ cu caracter superior, fapt ce permite

executivului și autorităților să extrapoleze uneori în defavoarea cetățeanului, ce nu este admisibil.

Accentuează reclamantul, că prevederile Legii RM nr. 100 din 22 decembrie 2017, stabilesc, la art. 54, că (1) textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: a) conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație; b) într-o frază este exprimată o singură idee; c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; d) noțiunea se redă prin termenul respectiv, evitându-se definiția acesteia sau utilizarea frazeologică, aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni; e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, în cazul în care se impune folosirea unor termeni și expresii din alte limbi, se indică, după caz, corespondentul acestora în limba română; f) se evită folosirea regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, care nu sunt utilizate sau cu sens ambiguu; g) se evită tautologiile juridice; h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, în conformitate cu terminologia juridică. Dacă un termen este polisemantic, sensul în care este folosit trebuie să decurgă cu claritate din text; i) exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire; j) verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent. (2) Autorul proiectului actului normativ prezintă textul proiectului autorității publice cu competență de adoptare, aprobare sau emitere în limba română, cu traducerea acestuia, după caz, în limba rusă. Proiectele actelor normative ale unității administrative teritoriale cu statut juridic special se elaborează în limba română și în una din limbile oficiale de pe teritoriul acesteia. Traducerea proiectului actului normativ într-o limbă de circulație internațională este asigurată, în caz de necesitate, de către autoritatea publică cu competență de adoptare, aprobare sau emitere. (3) În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română. (4) În cazul în care se impune utilizarea unor noțiuni sau termeni consacrați din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte ori din legislația Uniunii Europene, în proiect se asigură corespunderea acestora termenilor sau, respectiv, noțiunilor consacrate din legislația națională. Dacă este necesară preluarea unor termeni și sintagme noi din alte limbi, se indică și corespondentul acestora în limba română. (5) Dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme.

Din aceste argumente consideră reclamantul că excluderea la calcularea pensiei a sporurilor pentru risc în sănătate este inadmisibilă și inacceptabilă, urmând a fi revizuit actul administrativ individual defavorabil.

Mai indică reclamantul că potrivit art. 7 al Constituției R.M. se garantează că Constituția Republicii Moldova este Legea Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

În acest context, în opinia reclamantului, normele indicate în p. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 îngrădesc drepturile și defavorizează unele categorii de persoane care se atribuie unor legi speciale garantate de art. 16, 43, 46 și 47 ale Constituției R.M.

Potrivit art. 16 din Constituția R.M, (1) respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Conform art. 43 din Constituția R.M., (2) salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum si alte situații specifice.

Mai indică reclamantul că, potrivit art. 46 din Constituția R.M., (1) dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. (2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

Notează reclamantul că potrivit articolului 47 din Constituția R.M., (1) statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. (2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Mai indică reclamantul că potrivit art. 1 și art. 4 ale Legii nr. 100/2017, (1) actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene. (4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competentei instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

Susține reclamantul că Constituția R.M. în acest sens este actul Suprem al statului și garantul respectării drepturilor omului, or, prin interpretarea extensivă a actului normative superior, se aduce atingere drepturilor consacrate în art. 46 și 47 din Constituție.

Relatează reclamantul că o altă categorie de remunerare exclusă de CTAS/CNAS la calculare pensie sunt veniturile obținute din premia unică și premia anuală, componente a soldei, confirmate prin Certificatul nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022.

Cu trimitere la art. 21 din Legea R.M. nr. 270/2018 reclamantul indică că (1) personalul din unitățile bugetare poate beneficia de premii unice cu prilejul sărbătorilor profesionale și al zilelor de sărbătoare nelucrătoare, care se plătesc din contul economiei

mijloacelor alocate pentru retribuirea muncii pe anul respectiv, dar nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare la nivel de unitate bugetară. (2) Cuantumul premiului unic, în fiecare caz în parte, nu va depăși salariul de bază al persoanei premiate. (3) Premii unice pot fi acordate și drept măsuri de stimulare, dacă acestea sunt prevăzute în legi speciale, cu respectarea condițiilor alin. (1) și (2) din prezentul articol.

Conform art. 21^1 din Legea R.M. nr. 270/2018, (1) personalul din unitățile bugetare poate beneficia de premiu anual pentru rezultatele activității în anul de gestiune, proporțional timpului efectiv lucrat în anul respectiv. (2) Indicii și mărimile premiilor pentru conducătorii unităților bugetare se stabilesc de către organul ierarhic superior. Mărimea maximă a premiilor pentru conducători nu poate depăși 50% din salariul de bază. (3) Premiul anual nu se acordă salariaților care, în cursul anului, au desfășurat o activitate profesională ineficientă sau necorespunzătoare ori au fost sancționați disciplinar, pentru perioada termenului de validitate a sancțiunii disciplinare aplicate salariatului în anul de gestiune. (4) Pentru acordarea premiului anual se utilizează mijloacele fondului de salarizare în mărime de până la 50% din salariile de bază ale persoanelor cu drept de a beneficia de premiu anual. (5) Modul de acordare a premiului anual se stabilește de Guvern.

Mai indică reclamantul că, pe de o parte, Legea R.M. nr. 1544/1993 stipulează că „pensia se calculează ...cu excepția plăților compensatorii, în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 78/1994 se stabilește că se consideră plăți compensatorii... plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă; ... nu se includ în media lunară, totodată, prin p. 3 alin. (2) al aceleași Hotărâri de Guvern, totodată, indemnizația pentru executarea conștiincioasă a obligațiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproșabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) și asistența materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decât mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv.

Reclamantul notează că prin aceste norme persoanele a căror drepturi la calculul pensie se reglementează de același act normativ se bucură de preferință, existând semne de discriminare, pentru subiecții aceleași norme, însă care se bucură de adaosuri favorabile ne uniform, alții fiind defavorizați.

Menționează, că nici Legea R.M. nr. 1544/1993, nici Legea R.M. nr. 270/2018, nici Codul muncii nr. 154 din 28 martie 2003, toate reglementând raporturile juridice generale și speciale în muncă, nu oferă noțiuni și categorii de „plăți compensatorii”. Guvernul intervenind cu lărgirea sensului și categoriilor de plăți care se încadrează în această normă.

Indică reclamantul că în conformitate cu prevederile art. 96, art. 102 ale Constituției R.M., Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice, adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.

În conformitate cu principiile stabilite de Legea R.M. nr. 100 din 22 decembrie 2017, se stabilește la art. 3 alin. (1) lit. f) respectarea ierarhiei actelor normative; art. 3 alin. (4), actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare,

scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competentei instituite prin actul de nivel superior si nici nu poate contraveni scopului, principiilor si dispozițiilor acestuia.

În această ordine de idei reclamantul indică că Guvernul și-a asumat prerogative de a lărgi/extinde prevederile actului normativ superior, adică al legilor care reglementează regimul juridic al salariilor/câștigurilor/remunerărilor, intervenind cu atribuirea la compartimentul termenului de plăți compensatorii și plățile stimulatorii cu caracter unic în paranteze, adăugând premiile, adică sub orice formă, presupunând ca cele unice și anuale, excluzându-le din calculele pentru stabilirea pensiei.

Mai indică că executivul a decis că premiile pentru alte categorii de salariați cu dreptul la pensii speciale, urmează a fi incluse, menținând poziția de a calcula la pensie premiile militarilor, catalogându-le ca indemnizație pentru executarea conștiincioasă a obligațiunilor de serviciu. Or, norma stipulată expres în Legea R.M. nr. 270/2018, stabilește că premii unice cu prilejul sărbătorilor profesionale și al zilelor de sărbătoare nelucrătoare; premiu anual pentru rezultatele activității în anul de gestiune, proporțional timpului efectiv lucrat în anul respectiv.

Susține reclamantul că Guvernul a divizat preferențial și discriminatoriu acordarea premiilor pentru militari și alți salariați cu statut special, care efectiv, aveau posibilitatea să le obțină pentru executarea conștiincioasă a obligațiunilor de serviciu / pentru rezultatele activității în anul de gestiune, iar unele premii le-au catalogat ca plăți compensatorii, altele ca indemnizații, și unele și altele cu caracter unic or nepermanent, însă în folosul unor categorii și defavorabil pentru alte categorii de persoane care se bucură de dreptul la pensii speciale.

Mai face trimitere reclamantul și la pct. 20 și 21 din Decizia Curții Constituționale nr. 111 din 01 octombrie 2020, prin care 20.... Curtea reiterează că egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte a persoanei. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un asemenea tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 29 din 22 noiembrie 2018 , § 34, și HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019 \ § 19; HCC nr. 6 din 10 martie 2020 , §§ 29-30; HCC nr. 16 din 9 iunie 2020 , § 32). Așadar, o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat din perspectiva articolului 16 din Constituție o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor. 21. Curtea notează că principiul egalității nu presupune uniformitate. Acest principiu presupune un tratament egal în situații egale. Pentru situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decât diferit.”

Reclamantul invocă că de pensii speciale în sensul Legii nr. 1544/1993 se bucură în egală măsură categoriile de persoane pe un palier de agilitate: militarii care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor

afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare.

Altfel, nici un act normativ cu statut de lege nu prevede asemenea categorii și nu oferă interpretări, Guvernul asumându-și, în opinia reclamantului, în mod unilateral și a extins prevederile Legii, ce trezește o bănuială de interpretare ambiguă și creând situații discriminatorii, încălcind principiul egalității de șanse în muncă, expres garantate de art. 16 și art. 43 ale Constituției R.M.

Mai indică reclamantul că potrivit art. 5 al Legii nr. 288/2016, principiile profesionale ale funcționarului public cu statut special: imparțialității și nediscriminării. Art. 8 al Codului muncii prevede că în cadrul raporturilor de muncă acționează principiul egalității în drepturi a tuturor salariaților. Orice discriminare, directă sau indirectă, a salariatului pe criterii ... precum și pe alte criterii nelegate de calitățile sale profesionale, este interzisă.

Mai face referire la art. 7 al Legii cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, care statuează că se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor protejate, care au drept efect limitarea sau subminarea egalității la alegerea locului de muncă, a profesiei, la încheierea, suspendarea, modificarea sau încetarea raporturilor de muncă, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională. (2) Se consideră discriminatorii acțiunile săvârșite pe baza criteriilor protejate, precum: b) refuzul neîntemeiat, pe baza criteriilor protejate, reale sau presupuse, de angajare, promovare sau demisie a persoanei.

Cu trimitere la Convenția OIM privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei nr. 111 din 25 iunie 1958, reclamantul menționează art. 1 lit. b) conform căruia, orice altă diferențiere, excludere sau preferință având ca efect suprimarea sau știrbirea egalității de posibilități sau de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei, trebuie specificată de către statul membru interesat după consultarea organizațiilor reprezentative ale celor care angajează și a organizațiilor lucrătorilor, dacă acestea există, precum și a altor organisme competente.

Reclamantul reține că Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 32 din 05 decembrie 2017 a marcat la pct. 63. că în jurisprudența sa anterioară, Curtea a statuat că sensul și conținutul teoriei separării puterilor prezumă un echilibru al puterilor și o independență relativă a acestora, un sistem de frâne, de balanțe și contrabalanțe, care ar influența reciproc autoritățile, nepermițându-le depășirea limitelor stabilite de Constituție în exercitarea atribuțiilor. În acest sens, puterea judecătorească, în sistemul organelor de stat, ocupă un loc distinct și deține o parte de putere, care nu poate fi nici limitată, nici înlocuită (HCC nr. 3 din 9 februarie 2012, §32 și §33).

Consideră reclamantul că pentru a exclude aceste discrepanțe, crearea de situații confuze, interpretării arbitrare și apariției situației de tălmăcire ambiguă a normei și pentru a aduce la concordanțe, normele p. 3 a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, cu normele stipulate în art. 44 al Legii R.M. nr. 1544/1993 în coroborare cu prevederile Constituției, fără a emite norme juridice cu caracter extins/lărgit neîntemeiat și nejustificat, ce afectează drepturile sociale ale pensionarilor, urmează a fi luată o atitudine în acest sens. Or, cu trimitere la garanțiile stipulate în art. 7 al

Constituției, nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

În opinia reclamantului, sesizând aceste neconcordanțe, însăși CNAS dispunea de obligația legală și urma să intervină de urgență, față de Guvern, ulterior față de legiuitor pentru a iniția proceduri de cooperare, pentru înlăturarea acestor discrepanțe și a nu defavoriza persoanele asigurate.

Indică reclamantul că Casa Națională ca autoritate de stat de aplicare a legii este o entitate și nu poate face parte din putere publică cu caracter de legiuitor interpretând normele după propria convingere, însă, având posibilitatea de drept de a iniția procese de modificare a cadrului normativ. În același timp, printre atribuții de bază este expres stipulat că 6. pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, ale funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu prevederile art. 1 al Legii nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, Casa Națională de Asigurări Sociale (denumită în continuare Casa Națională) - autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, care administrează și gestionează sistemul public de asigurări sociale.

Indică reclamantul că interpretarea actelor normative, neemise de către această entitate de stat, reprezintă o derogare de la competențele stabilite de actele normative existente, fapt ce contravine prevederilor art. 72 al Legii R.M. nr. 100 din 22 decembrie 2017.

Pentru a justifica poziția, reclamantul face trimitere la art. 71 al Legii nr. 100/2017, care statuează că interpretarea este oficială când se efectuează prin acte normative de interpretare sau prin acte de aplicare a normelor de drept de către instituțiile abilitate.

În opinia reclamantului, interpretarea nejustificată a actelor normative, care nu ține de competență și ne fiind emise de CTAS/CNAS, creează o situație de abuz și este pasibilă de contestare a actului administrativ defavorabil, având ca suport dreptul vătămat, procedură stipulată în Codul administrativ nr. 116 din 19 iulie 2018.

Reiterează reclamantul că ultimele modificări la Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 au fost operate prin Hotărârea Guvernului nr. 826 din 18 noiembrie 20 (în vigoare 01 ianuarie 21).

Notează că institutul juridic cum ar fi „sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate” este o normă care dă naștere raporturilor juridice ca măsuri asigurătorii pentru salariați, expres stipulate în actele normative: art. 10 alin. (2), art. 18^1 ale Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, art. 49 alin. (1) lit. f), 139^1 ale Codului muncii, precum și la art. 15^1 al Legii salarizării nr. 847 din 14 februarie 2002 (implementată prin Legea nr. 2/2021 din 04 martie 2021).

În Codul muncii termenul de „risc sporit” se regăsește, începând cu anul 2021, iar termenul de „riscuri specifice funcției” se regăsește de la intrarea în vigoare a Codului

muncii actualizat. Orice salariat, înainte de a fi angajat urmează a fi informat de angajator cu privire la efectuarea muncii asociate cu riscuri.

Reclamantul mai indică că Curtea Europeană a menționat, că asigurarea cu pensii constituie un element important al asigurării sociale. Astfel, pensia pentru limita de vârstă este venitul bănesc cuvenit asigurătorului în condițiile Legii.

Curtea Europeană a statuat că statele se bucură de o marjă largă de apreciere în reglementarea politicilor lor sociale, inclusiv dreptul de a-și reglementa în mod independent sistemul de pensii (Jenkovic v Croația, decizie din 12 octombrie 2000)

Dreptul la pensie garantat de stat prin lege, urmează a fi coroborat cu prevederile art. 46 alin. (1) din Constituție care stabilește că dreptul la proprietate privată și creanțele asupra statului sunt garantate, iar art. 47 alin. (2) din Constituție le garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Cele două drepturi menționate nu trebuie garantate fiecare în mod diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, în cazul persoanelor aflate în situații similare în mod relevant. Tratamentele diferențiale sunt discriminatorii dacă nu au o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmăresc un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit pentru a fi realizat (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018 paragraful 52-53)15.

Indică reclamantul că sistemul public de pensii se organizează și funcționează pe baza principilor sistemului public de asigurări social prevăzute la art. 3 din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Printre aceste principii consfințite se evidențiază - principiile:

a) principiul unicității, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept;

b) principiul egalității, care asigură tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;

c) principiul solidarității sociale, inter și intra generații, conform căruia participanții la sistemul public își asumă conștient și reciproc obligații și beneficiază de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;

d) principiul obligativității, potrivit căruia persoanele fizice și juridice au, conform legii, obligația de a participa la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se exercită corelativ îndeplinirii obligațiilor;

e) principiul contributivității, conform căruia; drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite;

f) principiul repartiției, potrivit căruia resursele bugetului asigurărilor sociale de stat se redistribuie pentru plata obligațiilor ce revin sistemului public, conform legii.

Indică reclamantul că problemele care rezultă din sesizările cu privire la modul de calculare a pensiilor au fost sesizate de multiple ori în fața instanțelor judecătorești naționale, formând o practică constantă a Curții Supreme de justiție în speță în privința

magistraților și procurorilor, Casa Națională de Asigurări Sociale fiind obligată de a le recalcula și achita pensia în funcție de majorarea generală a salariatului acestora, în pofida faptului că organul de asigurări sociale, a obiectat ca și în cazul militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, că dreptul la recalcularea pensie este rezervat doar: judecătorilor în temeiul Legii nr. 544/1995 și procurorilor în condițiile Legii 156/1998.

Reclamantul susține că justificarea acordării și menținerii pensiei de serviciu, în cazul magistraților și procurorilor, similar ca și în cazul militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, rezidă în statutul special al acestora, care le interzice exercitarea unor activități producătoare de venituri, cu excepția funcțiilor didactice din învățământ superior, precum și în gradul ridicat de risc pe care în presupune exercitarea funcțiilor respective, caracteristică de alt fel comună, pentru întregul personal al forțelor de apărare a ordinii publice și a ordinii de drept.

Din această argumentare rezultă ideea inegalității de tratament între magistrați, procurori, cadrele organelor afacerilor interne și sistemului administrației penitenciare. Or, pensia în funcție de vechimea în serviciu pentru magistrați, corespunzător prevederilor art. 32 al Legii nr. 544/1995 cu privire la statului judecătorului, la fel ca și pensia de serviciu pentru militari, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, prevăzută de Legea 1544/1993, au fost instituite în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură sau după caz, în rândul cadrelor militare.

Notează reclamantul că potrivit reglementărilor menționate, pensia se acordă la împlinirea vechimii în serviciu nu numai magistraților, respectiv persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, care în privința totalului vechimii lor în muncă, îndeplinesc condiția de a fi lucrat un anumit număr de ani în calitate de magistrat sau, după caz, în serviciul organelor afacerilor interne. Caracterul stimulativ al pensiei de serviciu constă, atât în cazul magistraților, cît și în cel al persoanelor din serviciul militar/ organelor afacerilor interne, în modul de determinare a cuantumului pensie în raport cu salariul, respectiv, cu solda acută la data ieșirii la pensie.

Susține reclamantul că institutul juridic, ca pensia pentru vechimea în muncă persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, la fel ca și magistraților nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutelor speciale cărora trebuie să li se supună această categorie de persoane. Or, astfel, acest statut special stabilit de Parlament prin lege este mult mai sever, mai restrictiv, impunând judecătorilor obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au. Acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității (Hotărâre Curții Constituționale nr. 25 din 27 iulie 2017 pentru controlul constituționalității art. II din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (pensia specială a judecătorilor) (sesizarea nr. 75a/2017)).

Mai face trimitere reclamantul la art. 4 alin. (1) lit. h), i) și j), art. 38 lit. k) ale Legii nr. 288/2016 privind funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care expres stipulează că (1) natura profesională distinctă a funcției publice cu statut special este conferită de tipul și condițiile caracteristice de îndeplinire a sarcinilor de serviciu prevăzute de normele legale, și anume: h) îndeplinirea atribuțiilor exclusiv în folosul cetățeanului și al comunității, fapt ce impune asumarea unei conduite speciale, a unor interdicții și restricții individuale, restrângerea exercițiului unor drepturi fundamentale și instituirea de incompatibilități; i) executarea măsurilor de intervenție profesională cu un grad ridicat de risc pentru viață și sănătate, ce presupun eforturi fizice și psihice intense și prelungite; j) apariția de situații profesionale ce pot periclita viața, siguranța personală și a familiei funcționarului public cu statut special. (2) Luând în considerare natura sa profesională distinctă, funcționarul public cu statut special beneficiază de drepturi profesionale și compensatorii acordate în condițiile legislației în vigoare.

Conform art. 38 alin. (1) lit. k) din Legea enunțată, raportul de serviciu al funcţionarului public cu statut special poate să înceteze în următoarele situaţii: k) pentru nerespectarea restricțiilor și a interdicțiilor stabilite pentru funcția publică cu statut special, prevăzute de prezenta lege.

Astfel, indică reclamantul, dreptul la protecția socială, cum ar fi pensia este garantată prin Lege specială la art. 44 alin. (2) nr. 288/2016.

Cu referire la sporul pentru risc indică reclamantul că este stipulat în art. 43 al Legii nr. 288/2016 privind funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, că funcționarul public cu statut special are dreptul la recompensă pentru riscul profesional ce rezultă din desfășurarea unor activități specifice.

Face trimitere reclamantul la art. 53 la Legea 288/2016 privind funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin care sunt stabilite incompatibilități în activitatea funcționarului public cu statut special, funcționarul public cu statut special nu are dreptul să desfășoare alte activități remunerate...(2) funcționarul public cu statut special nu are dreptul să desfășoare activități de întreprinzător. (3) Funcționarul public cu statut special nu poate fi reprezentant al unor persoane terțe în autoritatea publică în care își desfășoară activitatea. (4) Funcționarul public cu statut special implicat în una dintre activitățile incompatibile enumerate la alin. (1)-(3) este obligat ca, în termen de 30 de zile calendaristice de la data apariției situației de incompatibilitate, să înceteze activitatea incompatibilă cu funcția sa ori, după caz, să depună cerere de demisie din funcția publică cu statut special.

Indică reclamantul că componentele salariului lunar, garantat prin art. 10 al Legii nr. 270/2018, este și poate fi unica sursă de venit a funcționarului public cu statut special. Caracterul patrimonial exclusiv este și trebuie să fie previzibil, îngrădirea sau diminuarea, prin acte normative inferioare, duce în consecință la violarea drepturilor patrimoniale și sociale, garantate de Constituție la art. 46 și art. 47.

Mai indică reclamantul că Curtea Constituțională a reiterat că 40. Este indubitabil faptul că principiul independenței justiției nu poate fi restrâns numai la cuantumul remunerației (cuprinzând atât salariul, cât și pensia) judecătorilor, acest principiu

implicând o serie de garanții, cum ar fi: statutul (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți judecătorii, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența administrativă, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat. Pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a judecătorilor, care presupune și asigurarea unei garanții sociale cum este pensia specială a judecătorilor. 41. Prin urmare, Curtea menționează că principiul independenței justiției apără pensia specială a judecătorilor, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu. 52. Curtea reiterează că remunerația judecătorului, în care intră orice mijloc de asigurare materială sau socială, reprezintă una din componentele de bază ale independentei lui, fiind o contrabalanță la restricțiile, interdicțiile și responsabilitățile impuse lor de societate. Numai menținerea acestui echilibru permite justițiabililor de a manifesta încredere în competența, independența și imparțialitatea judecătorilor. 55. Prin urmare, pensia specială a judecătorilor reprezintă o compensație a incompatibilităților stabilite la nivel constituțional pe parcursul întregii cariere profesionale. Or, potrivit articolului 116 alin.(7) din Constituție, funcția de judecător este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice. Acestor incompatibilități constituționale li se adaugă incompatibilitățile și interdicțiile prevăzute de articolul 8 din Legea cu privire la statutul judecătorului. 56. Pe de altă parte, stabilirea pensiei speciale a judecătorului ține seama de responsabilitățile și riscurile profesiei de judecător, care privesc întreaga durată a carierei acestuia. 57. Curtea reține că cerința unei asigurări materiale adecvate a judecătorului este consfințită și de instrumentele internaționale care garantează independența acestuia. Astfel, Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 stabilește că: [...] cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări. [...] statele-membre ale Consiliului Europei trebuie să tindă spre sporirea garanțiilor sociale ale judecătorului și în nici un caz nu se admite reducerea garanțiilor sociale deja admise prin lege.” 61. În același timp, în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 Curtea a subliniat că într-o democrație autentică atât guvernanții, cât și poporul trebuie să fie conștienți de faptul că judecătorul, care trebuie să decidă, în ultimă instanță, asupra vieții, libertății și drepturilor omului, pe lângă un înalt profesionalism și o reputație ireproșabilă, trebuie să posede o independentă materială si un sentiment de siguranță cu privire la viitorul său. Statul are obligația de a stabili remunerația judecătorului astfel, încât aceasta să compenseze efortul și responsabilitățile lui și să fie pe măsura statutului și funcțiilor pe care le exercită, iar menținerea remunerației este una dintre garanțiile independenței judecătorului. 62. Prin urmare, în hotărârea menționată Curtea a subliniat că măsurile prin care se diminuează asigurarea materială și socială a judecătorilor sunt interpretate de Curte ca ingerințe în independența judecătorilor.

Invocă reclamantul că, similar, ca și independența funcționarilor publici cu statut special, asigurat prin prisma Legii nr. 288/2016 la art. 6, care statuează că 4) funcționarul public cu statut special are asigurată independența operațională necesară îndeplinirii

atribuțiilor și misiunilor ce îi revin. (5) Funcționarul public cu statut special ... este responsabil personal de modul de îndeplinire a atribuțiilor și misiunilor stabilite legal și de dispozițiile date subordonaților, de asemenea răspunde pentru neglijențele și erorile comise.

Reclamantul notează că, similar și persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, deținând funcții de colaboratori de poliție în temeiul Legii R.M. nr. 416/1990 (abrogată), polițist în temeiul Legii R.M. nr. 320/2012 și/sau de funcționari publici cu statut special prevăzut de Legea 288/201683, similar fiind supus restricțiilor prin acte normative speciale, ca și magistrații, sunt supuși unor rigori specifice, obligații de respectare care revin expres din aceste norme, fiind în același sens garantate și drepturi sociale.

Reclamantul menționează că în lipsa aplicării unor rigori normative, nu există premise legale de a considera că institutul juridic cum ar fi „sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate” să nu fie pasibilă de a fi catalogat imperativ ca această normă se atribuie la restricții/excepții și obligații de a nu include în media lunară în calitate de sporurile și suplimentele, pe palierul nepermanent.

Indică reclamantul că riscul profesional al polițistului rezultă expres din normele juridice speciale: Legea nr. 416 din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție, care stipulează în art. 33 Dreptul colaboratorului poliției la risc profesional, nu constituie o infracțiune acțiunea colaboratorului poliției care a fost săvârșită într-o situație de risc profesional justificat, deși riscul este considerat justificat, dacă acțiunea săvârșită decurgea în mod obiectiv din informația asupra faptelor și circumstanțelor de care dispunea colaboratorul poliției, iar scopul legitim nu putea fi realizat prin acțiuni ce nu ar fi implicat riscul și colaboratorul poliției, care a admis riscul, a întreprins toate măsurile posibile pentru a preîntâmpina consecințele negative, cât și în Legea R.M. nr. 320/2012 (în redacția anilor 2013-2016), unde la articolul 58. repararea daunei cauzate de polițist, era prevăzut că, polițistul nu va despăgubi în ordine de regres dauna cauzată doar dacă a comis-o în limita riscului profesional întemeiat sau în condițiile stabilite de lege pentru exonerarea de răspundere civilă pentru cauzarea de daune.

Conform art. 4 alin. (1) lit. i) și j) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, (1) natura profesională distinctă a funcției publice cu statut special este conferită de tipul și condițiile caracteristice de îndeplinire a sarcinilor de serviciu prevăzute de normele legale, și anume: i) executarea măsurilor de intervenție profesională cu un grad ridicat de risc pentru viață și sănătate, ce presupun eforturi fizice și psihice intense și prelungite; j) apariția de situații profesionale ce pot periclita viața, siguranța personală și a familiei funcționarului public cu statut special.

Potrivit art. 43 din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, (1) funcționarul public cu statut special are dreptul la recompensă pentru riscul profesional ce rezultă din desfășurarea unor activități specifice în mediu electromagnetic cu o intensitate peste valorile admise, cu substanțe inflamabile, explozive, radioactive, în mediu contaminat și

nociv, în condiții de izolare, de suprasolicitare fizică și psihică. (2) Modul de recompensare pentru riscurile profesionale menționate la alin. (1) se stabilește de Guvern.

Mai face trimitere reclamantul la art. 50 lit. b) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care prevede că funcționarul urmează să acționeze cu competență, responsabilitate și devotament pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, pentru protejarea și promovarea valorilor și intereselor naționale ale Republicii Moldova, inclusiv în condițiile în care viața, sănătatea și bunurile sale sânt amenințate.

Reclamantul menționează că riscul profesional, ca o componentă integrantă și inevitabilă al activității pur polițienești, fapt constatat și de Sindicatul „Demnitate". Astfel, riscul, ca noțiune este o parte integrantă și indivizibilă al colaboratorilor de poliție/polițiștilor/funcționarilor publici cu statut special, aflați la misiune și datorie. Noțiunea de *risc* a fost oferit și prin Conceptul privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 80-d din 28 iulie 2017, în temeiul Dispoziției Guvernului nr. 1-d din 16 ianuarie 2017 cu privire la reformarea sistemului actual de salarizare în sectorul bugetar, oferind definiția: un eveniment posibil care poate avea impact negativ în ceea ce privește atingerea obiectivelor stabilite.

Mai indică că același concept a formulat eventuala implementare în legislația Națională a sporurilor pentru risc, conform tabelului nr. 7 al Conceptului notat - sporuri care pot fi incorporate în salariul de funcție, anexă la Componentele sistemului de salarizare: sporul pentru condiții de risc pentru sănătate și viață poate avea caracter permanent sau temporar. Astfel, pentru posturile care implică riscuri în activitate în mod permanent se va reflecta în distribuția pe grade, iar pentru posturile care implică riscuri în mod periodic – achitat un spor pentru perioada de facto de aflare în situația de risc.

Reclamantul face trimitere la Anexa nr. 1 la Conceptul notat, unde se regăsește structura actuală a salariului total pentru diferite categorii de angajați: funcționari publici cu statut special din organele apărării naționale (militari, efectivul de trupă și corpul de comandă) din: b) Ministerul Afacerilor Interne (MAI), anexa nr. 2; spor pentru activitatea în condițiile nefavorabile și legate de factorul uman. Notează că la întemeierea Conceptului, autorii percepeau riscul în sănătate – sporul pentru condiții de risc pentru sănătate, ca parte integrantă a Sporului pentru condiții specifice, deosebite sau nefavorabile.

Menționează reclamantul că în versiunea inițială a termenului de spor corespunzător, prevăzută în concept, dispunea de următoare variantă: sporul pentru condiții de risc pentru sănătate și viață versus varianta actuală. Sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. Procesul de evaluare a supunerii riscurilor angajaților din sfera bugetară poate fi utilizat ca model Regulamentul cu privire la tipurile și modul de stabilire a sporurilor cu caracter specific – Anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 1231 din 12 decembrie 2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Indică reclamantul că ignorarea acestor norme și principii de activitate, creează un precedent negativ și discriminatoriu, față de alți cetățeni. Or, polițistul aflat la datorie, în

cazul în care va cunoaște că riscul este unul nemotivat, defavorizabil și etichetat ca unul virtual, nu își va risca viața și sănătatea.

Reclamantul indică că specificul de muncă cu contingent special, infractori periculoși, riscul contaminării cu boli contagioase cu efecte cronice afectează nu doar angajatul la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, dar și membrii familiei, care de asemenea pot fi afectați ca consecință.

În acest context remarcă că militarii și angajații Poliției, ca un element obligatoriu depun jurământ servirii Patriei, au jurat să sacrifice și viața în interesul poporului, iar nici o compensare materială nu poate prevala.

Indică reclamantul că sporul financiar este doar ca o măsură asiguratorie pentru ca un ofițer activând în condiții complicate să-și poată îndeplini angajamentele și obligațiile conștiincios fiind la moment unica motivare financiară suplimentară, care permite de a avea imbold de a risca. Or, lipsirea sau diminuarea în mod arbitrar de la dreptul legal la calcularea pensie, drept garantat ca protecție socială de Constituție, excluzând la calcularea soldei remunerările oferite și acceptate sub titlul de „sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate” creează un precedent negativ.

Notează reclamantul că CTAS/CNAS nu este legiuitor și nu poate interveni în interpretarea normelor stipulate în actele normative, revenind doar dreptul de a pune în aplicare.

Mai indică că activitatea CTAS/CNAS este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 230 din 10 aprilie 2020 cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, unde la pct. 3, pct. 4, pct. 5 și pct. 8 se indică că Casa Națională este persoană juridică de drept public, cu sediul în municipiul Chișinău, și dispune de denumire, de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de conturi trezoreriale, precum și de alte atribute specifice autorităților administrative centrale, stabilite în legislație. 4. În activitatea sa, Casa Națională se conduce de Constituția Republicii Moldova, de Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, de Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, decretele Președintelui Republicii Moldova, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, de prezentul Regulament, precum și de alte acte normative. 5. Casa Națională are misiunea de a realiza politicile sociale ale statului orientate spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale și gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat. 8. Atribuțiile principale ale Casei Naționale sunt: 14) stabilește pensii, indemnizații, alocații și alte prestații sociale; 15) asigură evidența plății pensiilor, indemnizațiilor, alocațiilor și altor prestații sociale conform cadrului normativ.

Atribuțiile Casei Naționale sunt stabilită și prin Legea R.M. nr. 489/1999, care statuează că administrează sistemul public de asigurări sociale și gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor.

Reclamantul face trimitere la hotărârea Dogan ș.a. c. Turciei din 29 iulie 2004 unde s-a indicat că privarea oricăror surse care constituiau câștigul de bază al reclamanților, face implicit ca art. 1 din Protocolul 1 să servească unei garanții concrete și efective a dreptului de a-și câștiga viața prin muncă. Statul trebuie să dispună de motive întemeiate

pentru a pune în funcțiune orice ingerință privind dreptul la proprietate, aceasta urmând a fi nu doar legală și urmărind un scop legitim de protecție a interesului general, dar și necesară în vederea atingerii acelui scop și în același timp rezonabilă și proporțională, adică cel mai bine plasată să asigure un echilibru just între interesele general și individual implicate la caz .

Reiterează că nu este suficient ca o măsură privativă de proprietate să urmărească un obiectiv legitim „de utilitate publică", trebuie să existe un raport rezonabil, de proporționalitate între mijloacele utilizate în scopul vizat, un just echilibru, între exigențele interesului general și imperativele drepturilor fundamentale ale individului, echilibru rupt, dacă persoana în cauză a suportat „o sarcină specială și exorbitantă" (cauza Sporrong și Lonnroth c Suediei, 23 septembrie 1982).

Indică reclamantul că trebuie să existe o lege națională, accesibilă, previzibilă și precisă în privința condițiilor, modalităților privative de proprietate, să fie respectate condițiile prevăzute de principiile generale ale dreptului internațional, să existe o cauză de utilitate publică, obligația de despăgubire, obligația de a nu aduce atingere substanței dreptului de proprietate, proporționalitatea măsurii, respectiv posibilitatea restrângerilor de proprietate, în prezența unor cauze justificative, precum: interesul public, angajamentele internaționale ale statului, proporționalitatea măsurii.

Respectarea drepturilor omului nu poate coexista cu sărăcia, cu discriminarea și cu lipsa securității sociale. Or, drepturile sociale sunt acele drepturi care asigură accesul la resurse indispensabile existenței și dezvoltării ființei umane din punct de vedere economic, social și cultural.

Indică reclamantul că protecția socială trebuie să reprezinte un sistem de mijloace eficiente, orientate spre asigurarea persoanelor cu mijloace materiale de existență în cazul survenirii unor riscuri sociale asigurate (boală, accident, dizabilitate, îmbătrânire, etc.).

Conform art. 1 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, risc asigurat este eveniment sau fenomen la a cărui producere structurile teritoriale ale Casei Naționale sunt obligate să facă prestațiile respective de asigurări sociale.

Indică reclamantul că prin natura sa social-juridică, pensia este sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor. Grație aspectului social al naturii sale juridice și complexității sale social- economice, dreptul la pensie beneficiază de un nivel mai înalt de protecție, comparativ cu dreptul de proprietate.

Luând în considerație strânsă legătură existentă între dreptul la pensie și dreptul la un nivel de trai decent, orice limitare a dreptului la pensie, trebuie să fie bine justificată. Or, limitarea proprietății poate avea drept consecință lipsirea persoanei de un bun, însă limitarea dreptului la pensie, în aspect social poate lăsa persoana fără unica sursă materială de existență, ceea ce în consecință ar duce la lezarea indirectă a altor drepturi fundamentale, cum ar fi dreptul la un trai decent.

Notează reclamantul că examinând excepțiile de neconstituționalitate în materia protecției sociale, Curtea Constituțională în majoritatea cauzelor a examinat concordanța prevederilor articolelor contestate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Constituție, care consfințește egalitatea tuturor în fața legii și a autorităților publice; art. 43 alin. (1) din

Constituție care prevede dreptul la muncă și la protecția muncii, și art. 47 alin. (2) din Constituție prin care este consfințit dreptul la asistență și protecție socială, art. 54 din Constituție conform căruia în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului si cetățeanului.

Referitor la diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricția la plata pensiilor judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, Curtea a menționat că dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie (pensie de bătrânețe, pentru vechime în muncă etc.) se află în dependență directă de caracterul activității social-utile prestate.

Relevă că Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei stabilit printr-o lege anterioară nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior. Diminuarea cuantumului sau suspendarea plății pensiei sunt posibile numai în cazurile în care la stabilirea ei au fost comise abuzuri sau alte încălcări ale legii

În același sens, Curtea Constituțională a R.M. a stabilit că dreptul asupra pensiei, care reprezintă un drept social, poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene, acest lucru fiind posibil numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. [..] un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei

Curtea Constituțională a mai statuat, că drepturile ce decurg din asigurările sociale aflate în plată, sunt drepturi legal câștigate, ceea ce exclude posibilitatea eliminării sau diminuării lor. Scopul pensiei este acela de a compensa în perioada pasivă a vieții persoanei asigurate contribuțiile vărsate de către acesta la bugetul asigurărilor sociale de stat în temeiul principiului contributivității și de asigura mijloacele de subzistență a celor care au dobândit acest drept în condițiile legii. Astfel, statul are obligația de a lua măsurile necesare realizării acestei finalități și de a se abține de la orice comportament de natură a limita dreptul de asigurări sociale, iar în condițiile menționate, nici dreptul la pensie, nici dreptul de proprietate nu beneficiază de protecție.

Indică reclamantul că în materia protecției sociale, autoritățile publice sunt obligate să i-a în considerație și să aplice normele care protejează cel mai bine drepturile și interesele cetățenilor, mai ales că, în speță, este vorba despre dreptul de proprietate al reclamantului asupra bunului dobândit după ani de muncă și de plată lunară a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. Odată ce contribuabilul și-a onorat toate obligațiile față de stat, acesta este îndreptățit să ceară statului, prin autoritățile competente, să-i garanteze dreptul de proprietate prevăzut de art. 46 al Constituției R.M. și să-i asigure dreptul la asistență și protecție socială consfințit de art. 47 al Constituției R.M.

Concluzionează reclamantul că colaboratorii de poliție/polițiștii/funcționarii publici cu statut special, care în virtutea atribuțiilor funcționale sunt supuși riscurilor în permanență, obligație ce revine din jurământul depus și legile speciale menționate supra

sunt echilibrate cu garanții speciale, inclusiv și pensii speciale prevăzute de Legea R.M. 1544/1993.

În consecință, dreptul la asigurarea socială și pensia propriu zisă, prin rațiune logică și spiritul legii, urmează la calcularea acesteia să se ia în calcul și sporurile specifice acordate de stat în cadrul ultimului an calendaristic, inclusiv și cele din categoria „sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate”.

Mai face trimitere reclamantul la art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, art. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 41/2022 privind declararea stării de urgență, Hotărârea Parlamentului nr. 105/2022 privind prelungirea stării de urgență, Hotărârea Parlamentului nr. 163/2022 privind prelungirea stării de urgență, Hotărârea Parlamentului nr. 245/2022 privind prelungirea stării de urgență.

Reclamantul notează că starea de urgență a fost prelungită până la data de 13 noiembrie 2022, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie în temeiul Ordinului IGP nr. *****. din 13 octombrie 2022. Astfel, reclamantul a dobândit dreptul la pensie, iar situația stării de urgență nu s-a finisat, ce presupune un caracter desfășurat în timp, permanent/prelungit.

În opinia reclamantului sporurile obținute în acest context nu pot fi tratate cu caracter unic și fără caracter permanent, or, starea de urgență în decursul unui an calendaristic a avut caracter permanent.

Indică reclamantul că includerea sporurilor obținute și indicate (ce rezultă din certificatul anexă) în cuantumul calculelor de stabilire a pensiei, este unica soluție pentru CNAS, altfel, alte opinii urmează a fi tratate critic și respinse ca fiind nejustificate, ne având suport normativ în acest sens, nefiind identificate prevederi legale exacte, care să prevadă altfel.

Explică reclamantul că personalul polițienesc a fost implicat în multiple activități complexe, specifice cu regim sporit de risc: criza mondială de îmbolnăvire cu COVID-19 și derivatele acestora, atacul forțelor armate al FR în Ucraina din 24 februarie 2022, ce a impus Guvernarea de a declara stare de urgență pe întreg teritoriu al RM, implicând angajații poliției în diverse activități; datorită multiplelor proteste din fața Parlamentului și PMAN, angajații poliției au fost implicați în asigurarea ordinii publice, în schimburi și alte forme de ocrotire a normelor de drept (Ordinul IGP nr. 400 din 19 septembrie 2022); criza economică, soldată cu ridicarea masivă a prețurilor la surse energetice.

Indică reclamantul că aceste activități cu intensitatea masivă, pe lângă atribuțiile funcționale nemijlocite, au impus o amprentă consistentă asupra stării psiho-fiziologice și de sănătate a multiplilor angajați ai poliției. Deși polițiștii ca profil de personalitate sunt selectați și antrenați din rândul cetățenilor cu abilități specifice, pentru asemenea situații de criză și intensitatea muncii, în orice caz, organismul uman își are ale sale reguli. Supra oboseala, insomnia, alte afecțiuni de sănătate care sunt nemăsurabile au creat disconfort personal, precum și în interiorul familiei.

Reclamantul indică că fiind la datorie și fiind primite asigurări din partea managerilor că statul va lua atitudine asupra aportului polițistului pentru asigurarea echilibrului în societate și ne permiterea de a izbucni dezordinile în masă, lovitură de stat,

asigurarea de contaminare cu boli, prin remunerări complimentare, iar cunoscând că starea financiară al fiecărui angajat de rând în funcție publică lasă de dorit, invocă că polițiștii, și-au realizat misiunea cu dârzenie și străduință, chiar și peste pragul de supra oboseală și riscuri de infectare.

Menționează reclamantul despre faptul că termenul contractului de activitate în poliție fiind prelungit și care expiră în decembrie 2022 a admis că există riscul să nu fie acceptat prelungirea raportului de serviciu, astfel, a demisionat.

În acest context, mizând că statul și-a onorat obligațiile față de polițiști prin susținerea financiară, pentru munca nenormată și cu risc sporit, relatează reclamantul că a avut așteptări că la eventuala ieșire la pensie va putea ridica și o pensie cuvenită în dependență de solda salarială reală, din motiv că a activat în ultimul an, în condiții specifice, nu ca în alți ani.

Susține că după o muncă complexă cu risc sporit și cu o atitudine responsabilă, a aflat că CNAS a intervenit cu excluderea acestor sporuri pentru risc sporit din cuantumul sumei pensiei cuvenite, diminuând suma pensiei spre achitare. Statul, prin autorități nu a informat angajații, exact, transparent despre modul de furnizare a acestor achitări, consecințele sociale și drepturile patrimoniale care rezultă.

Indică reclamantul că, pe de o parte, statul a contribuit la susținerea polițiștilor, primind o muncă adecvată, pe de altă parte, statul, în numele căruia activează autoritatea CNAS nu acceptă asigurarea drepturilor sociale, prin excluderea sumelor din cuantumul necesar să fie calculat la pensie.

În opinia reclamantului, poziția și opinia CNAS poate fi tratată ca una neinspirată, mai puțin justificată, neechidistantă și arbitrară.

Reiterează reclamantul că legislația specială care reglementează activitatea polițiștilor presupune că activitatea acestora presupune risc profesional, iar reclamantul fiind***** a Direcției investigații criminalitate organizată, funcția deținută presupunea, dirijarea, organizarea și efectuarea activității în descoperirea și preîntâmpinarea infracțiunilor și nu activități de oficiu (secretariat, juriști, contabili, managementul operațional etc.). Astfel, legiuitorul la implementarea legislației pertinente, a prevăzut că munca pe care urma să o îndeplinesc este asociată cu riscuri, asigurându-l că în viitor îi va recompensa activitatea cu drepturi asigurătorii sociale.

Susține reclamantul că munca unui polițist implicat în combaterea criminalității în condiții de risc permanent (rețineri a infractorilor, percheziții, stres permanent, muncă nenormată și peste norma de timp, pe fon de pandemie și criză economică), urmează să fie apreciat de către stat, din punct de vedere financiar cu condiția permanentă. Indică că datoria față de cetățeni și Patrie prevalează asupra remunerărilor financiare, fiind nevoiți să accepte orice spor salarial acordat de stat în limita bugetului existent pentru munca în situații de risc, chiar și sub ofertele de remunerare permanentă etapizată sau semipermanentă.

Notează că în cazul când statul și-a onorat obligația de a achita sporuri, urmează să fie onorată și a doua etapă – dreptul la asigurare socială cuvenită pentru munca prestată, inclusiv în condiții reale de risc. Or, starea de urgență instituită în țară prin Hotărârea Parlamentului nr. 41/2022 privind declararea stării de urgență cu ulterioara prelungire a

durat în decursul ultimului an de serviciu, ce impunea și activitate într-un regim riguros, special și cu atribuții suplimentare asociate cu risc sporit, purta caracter permanent, iar recompensele în acest sens nu pot fi tratate ca unice, ci din contra permanente în dependență de posibilitățile extrabugetare.

În opinia reclamantului ambele termene „permanent" și „unice" sunt de prisos, or, riscul profesional este o parte componentă al activității funcționarului public cu statut special în întreaga carieră.

Relatează reclamantul că schimbările situaționale urmează a crea pe lângă condiții de susținere financiară și garanții sociale, pentru a respecta principiul de echilibru justificat indubitabil, în situații de criză accentele se pun pe menținerea echilibrului moral și material al populației, în unele cazuri uitând de obligațiile sociale față de cetățeni. Or, aceste asigurări sunt garantate de Constituție și urmează a produce efecte favorabile pentru cetățeni, inclusiv și celor cu statut special.

Indică că și-a îndeplinit sârguincios, cu devotament obligațiile în situație de criză și a mizat pentru o asigurare socială.

Accentuează reclamantul că sporurile acordate au fost obținute cu bună-credință pentru munca prestată, nu a depins de voința angajatului, ci a avut loc în procesul realizării obiectivelor statului, la propunerile managerilor MAI care, de fapt, au conștientizat că munca polițiștilor s-a îngreunat și au manifestat voința de a interveni în susținerea angajaților săi, propunând autorităților de vârf al țării de a-i susține financiar.

Statul în limita bugetului deja aprobat nu a intervenit cu propunerea de a majora salariile în situația de criză economică din motive obiective, ci ca soluție a intervenit cu măsuri de acordare a sporurilor. Or, polițistul, având restricții și interdicții de a obține venituri din alte surse pentru a face față crizei economice și ridicării prețurile la toate compartimentele de consum social, urma doar să accepte tacit orice formă de recompensă acordată de stat. Or, statul în virtutea situației de criză a încercat în măsura posibilităților, să intervină cu susținerea categoriilor speciale de cetățeni (polițiști), prin acordarea sporurilor să respecte prevederile art. 47 alin. (1) al Constituției , care garantează că Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. În această ordine de idei, apare necesitatea de a fi garantate, echilibrate și următoarele obligații stipulate în art. 47 alin. (2) al Constituției, care statuează că cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistentă, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Ca urmare, indică reclamantul că autoritățile statului urmează a ține cont și de garanțiile expres stipulate în art. 54 al Constituției, care prevede că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului si cetățeanului. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Reclamantul indică că în situații de criză economică, prin neluarea în considerație la calcularea pensiei a sporurilor acordate de stat polițiștilor pentru prestarea serviciilor în condiții de risc permanent, se aduce atingere garanțiilor stipulate la art. 47 al Constituției.

Subliniază reclamantul că este disproporționat de a exclude unele remunerări din calcularea pensiei din soldul existent, în speță a celor venituri care nu cad expres sub incidența restricțiilor, excepțiilor și interdicțiilor. Or, aceste remunerări nu fac parte din categorii preferențiale, ci sunt acordate ca urmare a muncii reale prestate, garanții și norme ocrotite și de Codul muncii al RM nr. 154 din 28 martie 2003, care stipulează în art. art. 1, 128 că salariat este persoană fizică (bărbat sau femeie) care prestează o muncă conform unei anumite specialități, calificări sau într-o anumită funcție, în schimbul unui salariu, în baza contractului individual de muncă. Salariul reprezintă orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată.

Face trimitere reclamantul la prevederile art. 4 al Legii R.M. nr. 270 din 23 noiembrie 2018, care oferă noțiuni de bază: salariu de bază - element din partea fixă a remunerației lunare la care are dreptul personalul din unitățile bugetare, corespunzător clasei de salarizare stabilite în funcție de categoria de calificare, vechimea în muncă, nivelul unității bugetare la care se prestează activitatea, în corespundere cu anexele la prezenta lege; salariu lunar- retribuție bănească care include salariul de bază și toate sporurile, premiile și alte drepturi salariale acordate suplimentar la salariul de bază corespunzător fiecărei categorii de personal din sectorul bugetar.

Astfel, indică reclamantul că art. 44 alin. (2) al Legii R.M. nr. 1544/1993 include în sine noțiuni, precum ar fi: a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, media lunară al cărora urmează a fi calculată la stabilirea sumei pensiei, care în coroborare cu normele generale recunoscute al Codului muncii și Legea nr. 270/2018 fac parte din componenta unui salariu lunar și este inadmisibil de a le cataloga sub sintagma de restricție: excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice.

Susține reclamantul că CTAS/CNAS nu poate invoca în presupusa sa opinie că solicitările sale la recalculare pot cade sub incidența discriminării față de alți salariați și pensionari, cu caracter preferențial, or, prevederile art. 8 alin. (2) al Codului muncii, stipulează expres, că nu constituie discriminare stabilirea unor diferențieri, excepții, preferințe sau drepturi ale salariaților, care sunt determinate de cerințele specifice unei munci, stabilite de legislația în vigoare, sau de grija deosebită a statului față de persoanele care necesită o protecție socială și juridică sporită, obligație impusă angajatorului ce rezultă din prevederile art. 10 lit. g) al Codului muncii să asigure remunerare egală pentru o muncă egală sau o muncă de valoare egală, precum și garanțiile stipulate exhaustiv în art. 129 al Codului munci, garanțiile de stat în domeniul salarizării cuprind salariul minim stabilit de stat, valoarea de referință pentru calcularea salariilor de bază ale angajaților din sectorul bugetar, precum și adaosurile și sporurile cu caracter de compensare, garantate de stat și reglementate de legislația în vigoare, altfel spus munca prestată în condiții de risc sporit și eminent, este reglementată expres de legile generale și speciale invocate supra.

Reiterează reclamantul că cererea în speță nu conține elemente de obținere a unor drepturi preferențiale, ci revendicarea unor drepturi: pentru munca prestată și o asigurare socială în formă de pensie corespunzătoare.

Reclamantul consideră că urmează a fi respinsă orice alegații că ar fi avut scopuri meschine de a obține venituri preferențiale, pentru a dispune de o pensie ridicată. Or, așteptările beneficiarului de pensie, că creanțele care urmează a fi dobândite, urma să se calculeze și din toate veniturile salariale (solda, câștig) și suplimentele la acestea sporuri, ne având altă posibilitate de a se întreține, restricții și interdicții ce rezultă exact din legile speciale care au reglementat activitatea petiționarului, exhaustiv stipulate în alin. (2) la art. 44 din Legea R.M. 1544/1993, pensia pentru persoanele menționate se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense. plăti, sporuri si suplimente primite în ultimul an de serviciu ..., iar prevederile aceluiași articol alin. (1) stipulează că pensia pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, și pentru familiile lor se calculează din solda acestora, certificată prin actul administrativ nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022 privind plata soldei lunare și ajutorul material pentru calcularea pensiei, emis de autoritatea publică în numele Inspectoratului General al Poliției.

Relatează reclamantul că nu pretinde la obținerea unor drepturi individuale preferențiale, ci să fie recunoscută munca depusă, devotamentul, responsabilitatea prestată în condiții de risc, ca în final plățile acordate sub formă de sporuri pentru risc, sporul lunar în valoare fixă și premii, să se ia în considerare la calcularea pensiei, după cum stipulează prevederile legii, pensia se calculează ... din media lunară a altor... sporuri si suplimente primite în ultimul an de serviciu...

Mai face trimitere reclamantul la prevederile art. 323 al Codului muncii (Munca salariaţilor din unităţile militare, instituţiile şi organizaţiile Forţelor Armate ale Republicii Moldova şi din autorităţile publice în care legea prevede îndeplinirea serviciului militar sau special, precum şi munca persoanelor care execută serviciul civil), care statuează că (1) salariaţilor care au încheiat un contract individual de muncă cu unităţile militare, instituţiile sau organizaţiile Forţelor Armate ori cu cele ale autorităţilor publice în care legea prevede îndeplinirea serviciului militar sau special, precum şi persoanelor care execută serviciul civil, li se aplică legislaţia muncii, cu particularităţile prevăzute de actele normative în vigoare. (2) În conformitate cu sarcinile unităţilor militare, instituţiilor şi organizaţiilor menţionate la alin.(1), pentru salariaţii acestora se stabilesc condiţii distincte de salarizare, înlesniri şi avantaje suplimentare.

Indică că aceste garanții sunt stipulate expres și în art. 44 alin. (2) al Legii R.M. nr. 288/2016, care stipulează că funcționarii publici cu statut special au dreptul de a întemeia sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor lor legitime, a dreptului la remunerarea corespunzătoare a muncii, a dreptului la protecție socială și la măsuri specifice de protecție a sănătății și securității, ținând cont de caracterul special al serviciului în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Aceste drepturi sunt prevăzute și ocrotite de lege, și anume art. 65 al Legii R.M. nr. 288/2016, care stabilește expres că funcționarul public cu statut special beneficiază de pensie în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

Reieșind din cele expuse mai sus, pornind asupra faptului, că prin actele administrative individuale emis de CTAS și verificate de CNAS: Decizia CNAS oficiul teritorial Chișinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312 emisă în temeiul cererii depuse de reclamant la 21 noiembrie 2022, nr. 93/2022/6445, pentru stabilirea pensiei lui Serghei Rudenco și răspunsul cu nr. R-30/23 din 15 mai 2023, privind calculele efectuate și suma pensiei stabilite pentru cetățeanul Rudenco Serghei ***** tratează ca fiind defavorabile, având un drept vătămat (art. 17 al CA), care urmează a fi reparat prin respectarea procedurii prealabile, ca o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative (art. 19 al CA) și revendicarea drepturilor încălcate prin emiterea unui act administrativ individual defavorabil (art. 166 al CA).

Reclamantul indică că CTAS/CNAS examinând cererea prealabilă și eliberând răspuns cu nr. 1529 din 22 iunie 2023 a respins ca nefondate argumentele indicate în a cererea prealabilă, nu au depus eforturi de a le respinge motivat pe fiecare argument de a se documenta suplimentar din alte surse de informații.

Mai indică reclamantul că CTAS/CNAS nu au dat un răspuns la toate întrebările suplimentare indicate în cererile depuse de reclamant: informarea cu privire la modul operațional contabil, detaliat, indicând modul exact de calculare a cuantumului pensiei; informarea cu privire la modul de interpretare a termenelor de sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate, sporul lunar în valoare fixă și premii de către autoritate publică și subdiviziuni specializate CTAS/CNAS, utilizate la întocmirea actelor administrative individuale, abordările și argumentările de iure și de facto, informarea de jure și de facto cu privire la noțiunile aplicabile, la calcularea pensiei și termenii acestora.

Indică reclamantul că în aceste condiții autoritatea statului, în numele căruia activează CTAS/CNAS, a manifestat lipsă de transparență în treburile statului și a tratat contribuabilii prin discriminare și inechitabil.

Menționează reclamantul că, anterior depunerii prezentei acțiuni în contencios administrativ, a depus cerere prealabilă către pârât, iar prin răspunsul pârâtului aceasta a fost respinsă.

La data de 08 august 2023, reclamantul a depus acțiunea cu concretizarea părții pârâte, ca fiind Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.78-113).

Cere reclamantul Serghei Rudenco admiterea acțiunii în contencios administrativ, inițiată în legătură cu refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale oficiul teritorial Buiucani, municipiul Chișinău și poziției susținute de Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind modul corect de calculare a pensiei, acumulând un stagiu de muncă de peste 26 ani în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, fiind vătămate drepturile garantate de art. art. 46, 47, 53 ale Constituției R.M. nr. 1 din 29 iulie 1994, anularea în tot a actelor administrative individuale defavorabile, ca fiind neîntemeiate, emise de CTAS/CNAS, după cum urmează: Decizia privind stabilirea pensiei cu nr. 93/2022/43312 emisă de CNAS oficiul teritorial Buiucani, municipiul Chișinău; răspunsul CNAS oficiul teritorial Buiucani, municipiul Chișinău cu numărul de ieșire R-30/23 din 15 mai 2023 cu explicarea procedurilor de calcul efectuate la care s-a anexat în copie Decizia privind

stabilirea pensiei cu nr. 93/2022/43312; răspunsul CNAS cu număr de ieșire 1529 din 22 iunie 2023, prin care a fost respinsă cererea prealabilă, considerând că Decizia CTAS Chișinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312 este legală, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a emite act administrativ individual favorabil în partea ce vizează calcularea corectă a pensiei utilizând în formula de calcul a componentelor salariale: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere (indicate în certificatul cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022) în conformitate cu prevederile art. 44 alin. (2) al Legii R.M. nr. 1544/1993 și nu din media lunară primite în ultimul an de serviciu a acestor componente salariale, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a emite act administrativ individual favorabil în partea ce vizează calcularea corectă a pensiei prin includerea în formula de calcul a componentelor salariale: premiilor și a sporurilor de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate (indicate în certificatul cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022), ca fiind parte a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, în conformitate cu prevederile art. 44 alin. (2) al Legii R.M. nr. 1544/1993, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, după efectuarea calculelor acceptate și emiterea actului administrativ individual favorabil, de a efectua recalculări cu privire la indexarea prestațiilor sociale cu 15% în conformitate cu Hotărârea Guvernului R.M. nr. 148 din 22 martie 2023, încasarea în mod solidar din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantului a cheltuielilor de judecată pe care le va suporta în legătură cu prezenta acțiune.

Pârâta Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință la acțiune. În motivarea referinței indică că potrivit art. 48 al Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi sistemului penitenciar, ale ofiţerilor de protecţie şi colaboratorilor organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupţie şi ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Naţională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 1427/2016 cu privire la preluarea atribuţiilor de plată a pensiilor şi prestaţiilor sociale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, sistemul penitenciar, ofiţerilor de protecţie şi colaboratorilor organelor securităţii statului şi Centrului Naţional Anticorupţie, Casa Naţională de Asigurări Sociale efectuează plata pensiilor şi prestaţiilor sociale începând cu 01 ianuarie 2017, în mărimile stabilite de instituţiile de forţă.

Mai indică că potrivit prevederilor art. 49 pct. (3) din Legea nr. 1544/1993, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticităţii actelor ce confirmă vechimea în serviciu şi solda (câştigul), eliberate de organele abilitate.

Instituţiile de forţă fiind organele abilitate pentru eliberarea calculului vechimii în serviciu şi a soldei băneşti, pentru fiecare beneficiar de pensie.

Notează că, potrivit art. 2 al Legii nominalizate militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabileşte pensie după eliberare din serviciu, la întrunirea vechimii necesare.

Articolul 13 lit. a) din Legea notată prevede condiţiile de stabilire a pensiei pentru vechime în serviciu: militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puţin 20 de ani şi 6 luni. Începând cu 01 iulie 2020 vechimea în serviciu necesară este de 25 de ani.

Mărimea pensiilor pentru vechime în muncă, în temeiul art. 14 lit. a) din Legea citată, se stabileşte în următoarele proporţii: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi pentru funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) - 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionaţi pentru limită de vârstă sau din motive de boală - 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit. a) - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume

La art. 18 al Legii nr. 1544/1993 sunt enumerate perioadele de activitate în muncă militară care se includ în calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei, conform art. 13 lit. a).

Indică pârâta că punctele 7-8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, statuează perioadele ce se iau în calculul vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă.

Asupra cazului dedus judecăţii comunică că potrivit dosarului de pensionare al reclamantului, începând cu 18 octombrie 2022 beneficiază de pensie pentru vechime în muncă în baza Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, în proporţie de 53% din suma soldei primite înainte de concediere.

Cuantumul pensiei pentru vechime în muncă a fost calculat prin prisma art. 44 din Legea nr. 1544/1993 şi pct. 1-4 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, care stipulează că pensia se calculează din salariul de funcţie, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

La calcularea cuantumului pensiei se include media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor, care conform legislaţiei în vigoare sunt acordate permanent.

Evidenţiază faptul că sumele plătite pentru concediile de odihnă anuale suplimentare, indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă, sumele pentru ore suplimentare, inclusiv premiile, nu se iau în calculul pensiilor, deoarece nu se încadrează în plăţile cu caracter permanent.

Totodată, pentru calcularea mediei lunare a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se stabilesc următoarele perioade de decontare, după cum urmează: ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii (de la data de 1 până la data de 1). Sumele recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor plătite (care trebuiau plătite) în perioada de decontare se adună şi se împart la numărul de luni din perioada de decontare.

De asemenea, menţionează că pentru stabilirea pensiei în baza legii citate instituţia de forţă eliberează funcţionarului care a încetat raportul de serviciu, următoarele acte: ordinul cu privire la încetarea raportului de serviciu, certificatul cu privire la vechimea în muncă şi certificatul cu privire la solda bănească pentru ultimele 12 luni precedente concedierii.

Respectiv, în baza prevederilor citate supra, organul de asigurări sociale a stabilit pensie pentru vechime în muncă de la 18 octombrie 2022 în proporție de 53% din suma soldei primite înainte de concediere.

Pârâta evidențiază că pentru stabilirea pensiei în temeiul Legii nr. 1544/1993, Inspectoratul General al Poliţiei a emis Certificatul privind solda bănească cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2023, în care era reflectată suma totală de 206190,89 lei, inclusiv suma sporului în condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 35083,23 lei.

Din motiv că sumele totale lunare din certificatul de soldă nu coincideau cu datele reflectate în contul personal al reclamantului, certificatul de soldă a fost modificat în vederea corelării corespunzătoare a sumelor lunare reflectate în certificatul de soldă, cu cele din contul personal.

Respectiv, IGP a prezentat alt Certificat de soldă cu acelaşi număr de ieşire, în care suma totală a fost micşorată de la 206190,89 lei, la 203432,62 lei.

Remarcă că suma sporului în condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 35083,23 lei reflectat în primul certificat a fost micşorată în cel deal doilea certificat până la 21499,96 lei, inclusiv, s-a reflectat şi premia anuală în mărime de 5025,00 lei, premie unică în mărime de 5800,00 lei, sume care sunt cu caracter unic.

Menţionează că în cuantumul pensiei au fost luate în calcul sumele reflectate în Certificatul cu privire la soldă nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2023 (per total 203432,62 lei), cu excepţia sporului la salariu pentru condiţii de risc de 21499,96 lei, premia anuală de 5025,00 lei şi premii unice de 5800,00 lei.

Indică pârâta că sumele date nu au fost incluse în cuantumul pensiei de către organul de asigurări sociale, deoarece nu se încadrează în plăți cu caracter permanent.

În opinia pârâtei, decizia CTAS Buiucani nr. 93/2022/43312 cu privire la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă este legală şi temei de anulare a acesteia, nu este.

Reiterează că prin Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 este prevăzut expres că în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se includ

recompensele, plăţile, sporurile şi suplimentele care, conform legislaţiei în vigoare, sunt acordate permanent.

Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizaţia de concediere şi plăţile compensatorii.

Se consideră plăti compensatorii: compensaţia pentru concediul nefolosit; compensaţia în schimbul raţiei alimentare; compensaţia în schimbul echipamentului; compensaţia pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătăţii; compensaţia pentru închirierea spaţiului locativ; indemnizaţiile de transfer; plăţile de asigurare; indemnizaţiile de instalare, diurnele şi alte plăţi, raportate la cheltuielile de deplasare, precum şi sporurile şi suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; indemnizaţiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă şi corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate şi corupţiei al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcţie, plătite în timpul aflării în Forţele de menţinere a păcii, precum şi colaboratorilor instituţiilor penitenciare dislocate în or. Bender; plăţile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor şi pentru muncă sârguincioasă; pensiile şi alte plăţi cu caracter unic şi compensatoriu.

În susţinerea argumentelor redate, pârâta invocă și practica judiciară a Curţii Supreme de Justiţie (cauza nr. 3ra-800/20, cauza nr. 3ra-26/2023), unde instanţa supremă menţionează expres că plăţile compensatorii nu se includ în media lunară a recompenselor.

În conformitate cu art. 224 Cod administrativ, (1) examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: a) în baza unei acţiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum şi o eventuală decizie de soluţionare a cererii prealabile, dacă acestea sunt ilegale şi prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale; b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată; c) în baza unei acţiuni în realizare, obligă la acţiune, tolerare sau inacţiune, dacă o astfel de pretenţie a reclamantului este întemeiată; d) în baza unei acţiuni în constatare, constată existenţa sau inexistenţa unui raport juridic ori nulitatea unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ, dacă raportul juridic există sau, respectiv, nu există ori actul administrativ individual sau contractul administrativ este nul; e) în baza unei acţiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul; f) respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)-e).

Pârâta Casa Naţională de Asigurări Sociale solicită a respinge acţiunea reclamantului ca fiind neîntemeiată.

Reclamantul Rudenco Serghei, fiind înştiinţat legal despre locul, data şi ora şedinţei de judecată, nu s-a prezentat şi nici nu a comunicat instanţei motivul neprezentării, nu a

solicitat examinarea pricinii în lipsa sa, din care considerente, instanţa a apreciat ca fiind posibilă examinarea pricinii în lipsa acestuia.

Reprezentantul pârâtei Casa Națională de Asigurări Sociale, în cadrul examinării cauzei s-a prezentat, nu a recunoscut acțiunea depusă și a solicitat respingerea acesteia ca neîntemeiată.

Examinând acțiunea inițiată de reclamant, cercetând probele anexate la dosar în ansamblu și interconexiunea lor, studiind normele legii aplicabile speței, instanța de judecată ajunge la concluzia că pretențiile înaintate de Serghei Rudenco sunt neîntemeiate și acțiunea urmează a fi respinsă, din următoarele considerente.

Conform art. (3) Cod administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Potrivit art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În conformitate cu art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În corespundere cu art. 225 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Reclamantul are dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ ori de câte ori se deduce la o examinare în prima facie - circumstanțele din cererea sa, acte, dosar administrativ etc. – probabilitatea (posibilitatea) lezării unui drept al său prin actul administrativ.

Probabilitatea că dreptul subiectiv ar putea fi vătămat este prezumată de fiecare dată când o persoană este destinatar al actului administrativ individual defavorabil sau este terț.

Fiind investită cu atribuția cercetării stării de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, în temeiul art. 22 și 219 Cod administrativ, instanța de judecată reține că obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie anularea actului administrativ individual defavorabil.

În conformitate cu art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sânt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

La verificarea admisibilității unei acțiuni, instanța de contencios urmează să stabilească dacă aceasta corespunde exigențelor legale notate de art. 207 alin. (2) lit. a)-h) Cod administrativ și dacă se constată vreo una din aceste omisiuni cererea urmează a fi declarată ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 191 alin. (1) Cod administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Având în vedere faptul că sediul Casei Naționale de Asigurări Sociale, este în *****, examinarea cauzei ține de competența judecătoriei Chișinău.

Respectiv, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Acțiunea înaintată de către reclamant reprezintă o acțiune în anulare și obligare, în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 208 Cod administrativ, (1) în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă. (2) Dacă autoritatea publică competentă decide cu privire la cererea prealabilă, deși termenul pentru depunerea cererii prealabile nu a fost respectat, acțiunea în contenciosul administrativ este oricum admisibilă. Această prevedere nu se aplică în cazul în care printr-un act administrativ individual este favorizat un terț. (3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual. (4) O acțiune în realizare se admite numai dacă reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere prin care a solicitat realizarea, tolerarea sau omiterea unei acțiuni. (5) O acțiune în constatare este admisibilă numai dacă reclamantul s-a adresat anterior la autoritatea publică competentă cu cerere de constatare.

În conformitate cu art. 209 alin. (1) din Codul administrativ, acțiunea în contestare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă.

Instanța constată că la data de 05 iunie 2023 Serghei Rudenco a înaintat cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale. Prin răspunsul Casei Naționale de

Asigurări Sociale nr. 1529 din 22 iunie 2023, s-a respins cererea prealabilă, indicându-se că Decizia CTAS Chișinău, Buiucani cu nr. 93/2022/43312 este legală.

Acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată la data 13 iulie 2023, fapt care denotă respectarea procedurii prealabile, cât și a termenului de înaintare a acțiunii în instanța de judecată de către reclamantul Serghei Rudenco.

Drept urmare, instanța de judecată a constatat că motive de inadmisibilitate în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ în privința acțiunii de contencios administrativ înaintată de reclamant nu se regăsesc, prin urmare, acțiunea este admisibilă.

În conformitate cu art. 206 Cod administrativ, (1) O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

(2) Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Controlul judecătoresc al legalității actelor administrative, presupune apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, împotriva abuzurilor administrației publice, în condițiile legii contenciosului administrativ. Acest control se înfăptuiește de către instanțele de judecată în condițiile legii privind organizarea judecătorească. Întru elucidarea subiectului privind realizarea controlului judecătoresc se impune conceptul competenței, în baza căruia se realizează respectivul control. Pornind de la scopul primordial al instituției contenciosului administrativ care este prestabilit de legiuitor și care presupune contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept. Or, reieșind din dreptul subiectiv al subiectului afectat, care la fel a fost predeterminat de legiuitor și care a fost formulat astfel - orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Circumstanțele faptice ce au importanță pentru soluționarea cauzei, stabilite în cadrul examinării cauzei se rezumă în felul următor.

Potrivit dosarului de pensionare, reclamantul Serghei Rudenco este beneficiar de pensie pentru vechimea în muncă, începând cu data de 18 octombrie 2022, stabilită în temeiul Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului

General de Carabinieri, calculată în cuantum de 53% din suma soldei primite înainte de concediere (fila 1 din dosarul administrativ).

Cuantumul pensiei pentru vechime în muncă, a fost calculat prin prisma art. 44 din Legea nr. 1544/1993 şi pct. 1-4 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 de către Casa Națională de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Buiucani, luând în considerație salariul de funcţie, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

În vederea stabilirii pensiei în temeiul Legii nr. 1544/1993, Inspectoratul General al Poliţiei a emis Certificatul privind solda bănească cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2023, în care era reflectată suma totală de 206190,89 lei, inclusiv suma sporului în condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 35083,23 lei (fila 27 din dosarul administrativ).

După cum s-a constatat, ulterior, certificatul de soldă a fost modificat în vederea corelării corespunzătoare a sumelor lunare reflectate în certificatul de soldă, cu cele din contul personal, fiind emis de către Inspectoratul General al Poliţiei un alt certificat de soldă cu acelaşi număr de ieşire, în care suma totală a fost micşorată de la 206190,89 lei la 203432,62 lei (fila 28 din dosarul administrativ).

Invocând existența unor neclarități cu privire la modul de calculare a sumei pensiei, reclamantul a depus la 20 aprilie 2023 o sesizare/petiție la CTAS/CNAM cu privire la accesul la informație (filele cauzei 117-118).

Prin răspunsul Casei teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani cu numărul de ieșire R-30/23 din 15 mai 2023, i-a fost prezentată informația solicitată de reclamant, cu explicarea procedurilor de calcul efectuate, fiind anexată Decizia privind stabilirea pensiei cu nr. 93/2022/43312 emisă în temeiul cererii 93/2022/6445 din 21 noiembrie 2022 (filele cauzei 119-120).

Fiind analizate acte enunțate, se constată că suma sporului în condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 35083,23 lei reflectat în primul certificat a fost micşorată în cel de-al doilea certificat constituie 21499,96 lei, inclusiv s-a reflectat şi premia anuală în mărime de 5025,00 lei, premie unică în mărime de 5800,00 lei.

După cum rezultă din explicațiile reprezentantului pârâtei, la stabilirea cuantumului pensiei au fost luate în calcul sumele reflectate în certificatul cu privire la soldă nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2023 (în total 203432,62 lei), cu excepţia sporului la salariu pentru condiţii de risc de 21499,96 lei, premie anuală de 5025,00 lei şi premii unice de 5800,00 lei.

Autoritatea publică a invocat că sumele date nu au fost incluse în cuantumul pensiei de către organul de asigurări sociale, fapt reflectat în Decizia CTAS Buiucani nr. 93/2022/43312 cu privire la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, deoarece nu se încadrează în plăți cu caracter permanent, fapt cu care reclamantul nu este de acord.

Menționând dezacordul cu acțiunile autorității publice, reclamantul a depus cerere prealabilă care a fost respinsă, fapt ce a generat depunerea prezentei cereri de chemare în judecată, în ordinea contenciosului administrativ.

În conformitate cu art. 1 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, militarii care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar şi în organele afacerilor interne.

Potrivit art. 2 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarilor publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care au dreptul la pensie li se stabileşte pensie după eliberare din serviciu.

În corespundere cu art. 13 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: a) militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puţin 20 de ani şi 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

Potrivit art. 14 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabileşte în următoarele proporţii: a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionaţi pentru limită de vârstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit. a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

Conform prevederilor art. 44 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi pentru familiile lor se calculează din solda acestora. Pensia pentru persoanele menţionate se calculează din salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu,

cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

În corespundere cu prevederile art. 49 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, (1) Militarii în termen, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare ofiţerii de protecţie şi colaboratorii organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupţie şi membrii familiilor acestora depun cerere de stabilire a pensiei la organul de asigurări sociale. (2) Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul de asigurări sociale în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. (3) Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (cîștigul), eliberate de organele abilitate.

Instanța reține ca fiind relevante speței și prevederile pct. 2 lit. a) din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar nr. 78 din 21 februarie 1994, pensiile militarilor şi ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră colaboratorii Centrului Naţional Anticorupţie şi ale funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se calculează din următoarele tipuri de drepturi băneşti: a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul pe bază de contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră (cu excepţia persoanelor indicate în subpunctele "b" şi "c" ale prezentului punct) - din salariul funcţiei deţinute conform schemei de încadrare, salariul pentru gradul militar (gradul special), sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înaintate de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente, primite în ultimul an de serviciu. Militarilor din corpul de ofiţeri, transferaţi pentru motive de sănătate sau limită de vîrstă de la activitatea legată de efectuarea zborurilor în posturi cu salarii de funcţie mai mici, care la ziua transferului aveau vechimea în muncă suficientă pentru a li se stabili pensia pentru vechime în muncă, la eliberarea din serviciul militar activ pensia li se calculează din salariul de funcţie de care beneficiau la momentul transferului, dacă acesta este mai mare decît salariul de funcţie conform postului scriptic la momentul concedierii. În acelaşi mod se calculează şi pensiile persoanelor din corpul de ofiţeri cu gradul militar de colonel, colonel de poliţie, colonel de justiţie, colonel al serviciului intern, persoanelor asimilate lor şi superiorilor, care sunt transferaţi în interes de serviciu, pentru motive de sănătate sau limită de vîrstă din funcţia ce au deţinut-o cel puţin trei ani în posturi cu salarii de funcţie mai mici şi care în ziua transferului aveau dreptul la pensie pentru vechime în muncă.

Potrivit pct. 3 din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar nr. 78 din 21 februarie 1994, în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se includ recompensele, plăţile, sporurile şi suplimentele care, conform legislaţiei în vigoare, sunt acordate permanent. Totodată, indemnizaţia pentru executarea conştiincioasă a obligaţiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproşabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) şi asistenţa materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decît mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv. Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizaţia de concediere şi plăţile compensatorii. Se consideră plăţi compensatorii: compensaţia pentru concediul nefolosit; compensaţia în schimbul raţiei alimentare; compensaţia în schimbul echipamentului; compensaţia pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătăţii; compensaţia pentru închirierea spaţiului locativ; indemnizaţiile de transfer; plăţile de asigurare; îndemnizaţiile de instalare, diurnele şi alte plăţi, raportate la cheltuielile de deplasare, precum şi sporurile şi suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; îndemnizaţiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă şi corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate şi corupţiei al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcţie, plătite în timpul aflării în Forţele de menţinere a păcii, precum şi colaboratorilor instituţiilor penitenciare dislocate în or. Bender; plăţile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor şi pentru muncă sîrguincioasă; sporul la salariul de funcţie în cuantum de 50%, prevăzut de art. 29 pct. 5 al Legii cu privire la funcționari publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996; pensiile şi alte plăţi cu caracter unic şi compensatoriu.

Conform pct. 4 din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar nr. 78 din 21 februarie 1994, pentru calcularea mediei lunare a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se stabilesc următoarele perioade de decontare:

a) militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare - ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii (decedării) (de la data de 1 până la data de 1);

b) militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare persoanelor din corpul de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră, care au îndeplinit serviciul mai puţin de un an, li se iau în calcul lunile calendaristice precedente concedierii (decedării) (de la data de 1 până la data de 1), iar militarilor, persoanelor din

corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, precum şi membrilor familiilor lor din rîndurile pensionarilor - 12 luni calendaristice;

c) pentru militarii, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare persoanele din corpul de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră, care s-au aflat în serviciu mai puţin de o lună, perioada de decontare se calculează ca o lună calendaristică deplină.

Media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se deduce astfel:

a) sumele recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor (cu excepţia celor enumerate în alineatul trei al punctului 3 din prezenta hotărâre) plătite (care trebuiau plătite) în perioada de decontare se adună şi se împart la numărul de luni din perioada de decontare;

b) pentru persoanele concediate până la punerea în aplicare a Legii nr. 1426-XIII din 23 decembrie 1997, sumele recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor prevăzute pentru stabilirea pensiei categoriilor respective de militari, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, care îşi îndeplinesc serviciul, se adună şi se împart la numărul de luni din perioada de decontare.

După cum cu certitudine s-a constatat, reclamantul, începând cu 18 octombrie 2022 beneficiază de pensie pentru vechime în muncă în baza Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, în proporție de 53% din suma soldei primite înainte de concediere.

Părțile în litigiu, au prezentat argumente, în contradictoriu, cu privire la sumele ce constituie baza de calcul al cuantumului pensiei, astfel, instanța, prin prisma normelor de drept enunțate supra, se va expune asupra aspectelor invocate de părți.

După cum rezultă din sensul art. 44 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, precum şi din sensul pct. 1-4 din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar nr. 78 din 21 februarie 1994, la stabilirea cuantumului pensiei, urmează a se lua în considerație salariul de funcţie, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

După cum s-a constatat, în vederea stabilirii pensiei în temeiul Legii nr. 1544/1993, Inspectoratul General al Poliţiei a emis două Certificate privind solda bănească cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2023, în primul era reflectată suma totală de 206190,89 lei,

inclusiv suma sporului în condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 35083,23 lei și în al doilea în care suma totală a fost micşorată de la 206190,89 lei la 203432,62 lei.

Analizând certificatele menționate, instanța constată că suma sporului în condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 35083,23 lei reflectat în primul certificat a fost micşorată în cel deal doilea certificat până la 21499,96 lei. În același certificat au fost reflectate şi premia anuală în mărime de 5025,00 lei, premie unică în mărime de 5800,00 lei, care sunt plăți cu caracter unic.

După cum rezultă din explicațiile reprezentantului pârâtei, la stabilirea cuantumului pensiei au fost luate în calcul sumele reflectate în certificatul cu privire la soldă nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2023 (cu totalul de 203432,62 lei), cu excepţia sporului la salariu pentru condiţii de risc de 21499,96 lei, premiul anual de 5025,00 lei şi premii unice de 5800,00 lei.

În corespundere cu art. 21^1 din Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23 noiembrie 2018, (1) Personalul din unitățile bugetare poate beneficia de premiu anual pentru rezultatele activității în anul de gestiune, proporțional timpului efectiv lucrat în anul respectiv. (2) Indicii și mărimile premiilor pentru conducătorii unităților bugetare se stabilesc de către organul ierarhic superior. Mărimea maximă a premiilor pentru conducători nu poate depăși 50% din salariul de bază. (3) Premiul anual nu se acordă salariaților care, în cursul anului, au desfășurat o activitate profesională ineficientă sau necorespunzătoare ori au fost sancționați disciplinar, pentru perioada termenului de validitate a sancțiunii disciplinare aplicate salariatului în anul de gestiune. (4) Pentru acordarea premiului anual se utilizează mijloacele fondului de salarizare în mărime de până la 50% din salariile de bază ale persoanelor cu drept de a beneficia de premiu anual. (5) Modul de acordare a premiului anual se stabilește de Guvern.

Analizând prevederile legale citate supra, în coroborare cu circumstanţele cauzei, instanța constată că sumele de 5025,00 lei cu titlu de premiu anual şi 5800,00 lei cu titlu de premie unică, nu se încadrează în acele tipuri de drepturi băneşti stabilite de legislator care se iau în considerare la stabilirea pensiei potrivit Legii nr. 1544/1993 și pct. 3 din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar nr. 78 din 21 februarie 1994, or, acestea nu au un caracter permanent, fiind o plată variabilă în dependență de performanța angajatului, cât și existența disponibilităților bănești ale angajatorului.

Drept urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale întemeiat nu a inclus sumele date, în cuantumul câștigului (soldei) din care se calculează pensia.

La caz, argumentele reclamantului instanța nu le poate reține or, acestea se bazează pe interpretarea eronată a normelor de drept și sensului expus de legislator la sumele ce reprezintă baza de calcul a pensiei.

Mai mult ca atât, instanța de judecată menționează că nu poate fi apreciată veridicitatea ambelor Certificate privind solda bănească cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2023 eliberate de Inspectoratul General al Poliției, atât timp cât acestea au

conținut diferit. Aceste certificate sunt puse la îndoială de instanța de judecată și din motivul că ambele au puterea lucrului judecat. Or, soluția instanței trebuie să se bazeze pe probe pertinente, veridice și utile.

Trimiterile reclamantului la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu, în care se indică premiile în baza de calcul a salariului mediu, instanța le respinge ca nefondate.

Potrivit pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu, în salariul mediu se includ următoarele forme de retribuire a muncii şi de compensaţii: salariul pentru lucrul îndeplinit sau timpul lucrat în conformitate cu formele şi sistemele de salarizare utilizate la întreprindere - tarifele în acord, salariile tarifare pe oră (zi), salariile de funcţie lunare, salariile calculate în procente din încasări sau în cote din beneficiu salariul stabilit salariatului în cadrul sistemelor netarifare de salarizare, salariile de merit etc.;msporurile şi suplimentele la salariile pe oră (zi) şi la salariile lunare, precum şi alte plaţi cu caracter compensatoriu, ce ţin nemijlocit de lucru, prevăzute de legislaţie şi contractele colective; suplimentele de plată pentru cumularea profesiilor (funcţiilor), inclusiv pentru îndeplinirea obligaţiunilor lucrătorului temporar absent, pentru extinderea zonei de deservire sau sporirea volumului de lucru executat pe parcursul zilei de muncă (turei) cu durata stabilită de legislaţie; plăţile cu caracter stimulatoriu: premiile stabilite conform sistemului de retribuire a muncii în vigoare la întreprindere, inclusiv premiile plătite din beneficiu premiile anuale; recompensele pentru rezultatele muncii în ansamblu pe an; sporurile procentuale lunare şi indemnizaţiile anuale pentru vechime în muncă; sporurile la salariu pentru performanță colectivă, înaltă competenţă profesională, înaltă eficienţă în muncă şi executarea unor lucrări de importanţă deosebită sau în regim de urgenţă, intensitatea muncii etc. Totodată, premiile şi recompensele menţionate se includ în cîştigul din luna pentru care au fost calculate conform actelor de decontare şi, la determinarea salariului mediu pe 12 luni calendaristice, se iau în considerare în întregime sau în sumele care revin pentru fiecare lună în cazul perioadei de decontare de altă durată; suplimentele pentru munca prestată în timp de noapte şi pentru munca în schimburi; plata pentru munca în zilele de odihnă şi de sărbătoare, pentru lucru peste orele de program; sumele de indexare a salariului, calculate în conformitate cu legislaţia; diferenţa dintre salariul mediu primit anterior şi salariul nou, diferenţa achitată lucrătorului în cazul transferului, din motive de sănătate sau dictat de necesităţile de producţie, la un alt lucru mai puţin plătit, pentru perioada prevăzută de legislaţia în vigoare; onorariul lucrătorilor de creaţie din statele de personal ale redacţiilor ziarelor, revistelor, editurilor, agenţiilor telegrafice şi de presă, televiziunii, radioului şi ale altor mijloace de informare în masă, în cazul plăţii lui din contul fondului literar (de creaţie) al numitelor organizaţii; alte plaţi cu caracter permanent ce ţin nemijlocit de lucru.

În același timp, instanța menționează că potrivit pct. 2 din Hotărârea Guvernului RM nr. 426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu, salariul mediu, determinat în conformitate cu prezentul Mod de calculare, se aplică la: plata indemnizaţiei de eliberare din serviciu; plata salariului mediu lunar menţinut pentru perioada căutării unui alt loc de muncă; plata indemnizaţiei de concediu;

plata compensaţiei pentru concediul nefolosit şi a concediilor de studii; plata pentru timpul îndeplinirii obligaţiilor de stat sau obşteşti; plata pentru zilele de sărbătoare nelucrătoare, în cazul transferurilor şi întreruperilor în muncă prevăzute de legislaţie; plata despăgubirii pentru perioada de absenţă forţată de la muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu; plata pentru timpul aflării la cursuri de formare profesională; plata salariului mediu în timpul efectuării controalelor medicale obligatorii; plata salariului mediu membrilor Comisiei Electorale Centrale, care nu activează permanent, pentru perioada în care sunt degrevaţi de atribuţiile de la locul de muncă de bază; în alte cazuri prevăzute de legislaţie, de convenţiile şi contractele colective şi contractele individuale de munca, cînd lucrătorilor li se garantează salariul mediu; plata salariului mediu pe durata deplasării în interes de serviciu sau a detaşării la alt loc de muncă; plata ajutorului de șomaj; plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă achitate din mijloacele angajatorului.

Astfel, pct. 2 din Hotărârea Guvernului RM nr. 426 din 26 aprilie 2004, stabilește în mod expres pentru care plăți se aplică formulele de calcul prezentate, iar pensiile nu fac parte din categoriile de plățile expuse.

Drept urmare, salariul mediu calculat în baza Hotărârii Guvernului RM nr. 426 din 26 aprilie 2004 se aplică pentru alte plăți sociale și alte situații juridice, decât pensionarea.

La caz, anume Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 stabilește expres la pct. 3 care anume plăți se includ în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor care, conform legislaţiei în vigoare, reprezintă baza de calcul a pensiei și anume - recompensele, plăţile, sporurile şi suplimentele care, conform legislaţiei în vigoare, sunt acordate permanent.

Sumele plătite de angajator, care au un alt caracter juridic, decât titlul permanent, nu urmează a fi incluse în sumele din care se calculează pensia, cum ar fi sumele achitate pentru concediile de odihnă anuale suplimentare, indemnizaţiile pentru incapacitate temporară de muncă, premiile, deoarece plăţile date nu prezintă un caracter permanent.

Cu privire la sporul pentru risc sporit și argumentele invocate de reclamant cu referire la includerea sumei date în baza de calcul a pensiei, instanța reține următoarele.

În corespundere cu pct. 5 al Hotărârii nr. 3 din 14 februarie 2022 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică, pe perioada de acțiune a stării de urgență în sănătate publică, pentru categoriile de salariați din domeniul ordinii și securității publice, implicați în prestarea muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate din cadrul instituțiilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne, se va acorda sporul de compensare pentru munca prestata în condiții de risc sporit pentru sănătate, conform prevederilor art.139^1 din Codul muncii nr. 154/2003 și art. 18^1 din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Conform art. 18^1 din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, (1) Pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război ori în perioada stării de urgență în sănătate publică, personalul din unitățile bugetare poate beneficia de spor de compensare

pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. (2) Sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate se acordă în conformitate cu art. 139[1] din Codul muncii nr. 154/2003, în mărime de până la 100% din salariul de bază. (3) Mărimea concretă a sporului de compensare se stabilește de către conducătorul unității bugetare în funcție de volumul de lucru și de nivelul de pregătire profesională ale personalului implicat în prestarea muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate.

Instanța de judecată reține faptul că sporul achitat pentru condiții de risc sporit, nu este considerat ca fiind o plată permanentă în sensul normelor de drept expuse supra, or, sporul dat este condiționat de existența unei condiții temporare, la caz, doar în perioada stării de urgență, care are un caracter limitat.

Astfel, sporul pentru condiții de risc sporit, în perioada de urgență, nicidecum nu poate fi considerat o parte fixă a salarizării reclamantului, or, acesta intervine doar temporar, reieșind din declararea stării de urgență în țară.

Urmare a celor expuse, instanța de judecată reține că autoritatea publică, întemeiat a conchis cu privire la neincluderea sumelor menționate în cuantumul pensiei calculat de către organul de asigurări sociale.

Având în vedere cele expuse, instanța de judecată conchide că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale a sectorului Buiucani, municipiul Chișinău nr. 93/2022/43312 cu privire la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă este întemeiată și legală, iar motive de nulitate în privința acesteia, nu au fost constatate.

Instanța de judecată respinge ca nefondate argumentele invocate de reclamant, or, acesta a prezentat opinia subiectivă de interpretare a normelor legale, bazându-se mai mult pe aspectul cum, în opinia acestuia ar trebui interpretate actele normative și ar fi mai corect de procedat față de angajații din domeniul afacerilor interne, omițând însă, a aprecia în mod obiectiv latura legală a situației juridice deduse judecății.

La caz, instanța reține faptul că Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, este principala normă care prevede modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar.

Pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 prevede în mod direct și fără echivoc faptul că în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se includ recompensele, plăţile, sporurile şi suplimentele care, conform legislaţiei în vigoare, sunt acordate permanent.

În același timp, legiuitorul a prevăzut faptul că nu se includ în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizaţia de concediere şi plăţile compensatorii, fiind indicate în mod exhaustiv ce plăți se consideră compensatorii.

În lista plăților compensatorii în mod expres s-au indicat plăţile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile unice și anuale), acordate cu prilejul jubileelor şi pentru muncă sîrguincioasă şi alte plăţi cu caracter unic şi compensatoriu (în speță plățile pentru risc sporit pentru perioada de urgență instituită în țară).

Drept urmare, deși reclamantul a invocat în susținerea poziției sale mai multe argumente și concluzii, acestea nu-și găsesc reflectare în cadrul normativ în vigoare, care reglementează în mod explicit modalitatea și sumele ce urmează a fi luate în calcul la stabilirea pensiei.

Instanța de judecată reamintește că articolul 6 §1 din Convenție implică din partea „instanței" obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (Perez v. Franța [MC], nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, §80; Loupas v. Grecia, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, §37; Capacchione v. Republica Moldova din 30 noiembrie 2021, §19).

În același timp, potrivit jurisprudenţei constante a Curţii Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr. 78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 şi cauzele citate în aceasta; Caraman v. Republica Moldova din 16 februarie 2021, § 23).

Apreciind argumentele părților, circumstanţele cauzei, probele prezentate, prin prisma normelor de drept citate mai sus, instanța de contencios administrativ reține ca întemeiată concluzia autorității publice reflectată în decizia privind stabilirea pensiei cu nr. 93/2022/43312 emisă de Casa teritorială de Asigurări Sociale a sectorului Buiucani, municipiul Chișinău, răspunsul Casei teritoriale de Asigurări Sociale a sectorului Buiucani, municipiul Chișinău nr. R-30/23 din 15 mai 2023 și răspunsul nr. 1529 din 22 iunie 2023 emis în procedura prealabilă, iar alegațiile reclamantului nu au fost confirmate prin careva probe admisibile, pertinente și concludente în acest sens.

Având în vedere cele relatate instanța subliniază că pentru a fi anulat un act administrativ, reclamantul exercitând dreptul său la acțiune, urmează nu doar la general să-și expună dezacordul cu activitatea administrativă, ci să-și întemeieze cererea de chemare în judecată pe prevederile exprese a legii:

1) în cazul în care consideră că actul administrativ este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii, să indice expres care anume norme legale, în viziunea lui, au fost încălcate;

2) în cazul în care consideră că actul administrativ este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței, urmează să facă referire la normele juridice care reglementează competența, astfel, încât să dovedească încălcarea acesteia;

3) în cazul în care invocă că actul administrativ este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite, urmează să indice expres normele procedurale care au fost încălcate.

În cadrul litigiului dat, nici unul din temeiurile invocate de reclamantul Serghei Rudenco întru anularea actului administrativ individual defavorabil menționat mai sus, nu atinge nivelul minim pentru a putea fi reținut ca temei de anulare sau de nulitate a actului

administrativ, or, actul contestat este emis conform legii, cu respectarea procedurii stabilite și de către organul competent.

Potrivit art. 16 Cod administrativ, dreptul discreţionar al autorităţii publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluţii posibile corespunzătoare scopului legii atunci cînd aplică o dispoziţie legală. Exercitarea dreptului discreţionar nu permite desfăşurarea unei activităţi administrative arbitrare.

În conformitate cu art. 225 alin. (1) și alin. (2) Cod administrativ, instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) şi-a exercitat dreptul discreţionar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar; d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Din analiza reglementărilor citate supra rezultă că verificarea de către instanța de judecată a exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: şi-a exercitat dreptul discreţionar; a luat în considerare toate faptele relevante; a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar; şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Consecinţă a examinării tuturor probelor prezentate, argumentelor invocate, deciziilor contestate, instanţa conchide cu privire la faptul că autoritatea publică a luat în considerare toate faptele relevante, a respectat limitele legale ale dreptului discreționar, motivând decizia sa de stabilire a pensiei și cuantumul acesteia.

Astfel, în cerințele reclamantului privind anularea deciziei privind stabilirea pensiei cu nr. 93/2022/43312 emisă de Casa teritorială de Asigurări Sociale a sectorului Buiucani, municipiul Chișinău, anularea răspunsului Casei teritoriale de Asigurări Sociale a sectorului Buiucani, municipiul Chișinău nr. R-30/23 din 15 mai 2023, anularea actului administrativ nr. 1529 din 22 iunie 2023 emis în procedura prealabilă, se resping ca neîntemeiate.

Cu referire la cerințele reclamantului privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la emiterea actului administrativ individual favorabil în partea ce vizează calcularea pensiei utilizând în formula de calcul a componentelor salariale: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere indicate în Certificatul cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022, cu indexarea prestațiilor sociale cu 15% în conformitate cu Hotărârea Guvernului R.M. nr. 148 din 22 martie 2023, instanța, reținând argumentele de fapt și drept expuse mai sus, ajunge la concluzia netemeiniciei cerințelor enunțate, fiind stabilită legalitatea acțiunilor autorității publice la stabilirea pensiei reclamantului.

Din aceste considerente, instanța de judecată a stabilit cu certitudine că activitatea administrativă contestată a fost realizată cu respectarea legislației în vigoare, iar soluția contestată în speță este justificată de circumstanțele de fapt și de drept ale pricinii și lipsesc temeiuri pentru admitea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată respinge acțiunea ca

fiind neîntemeiată, dacă nu sânt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)–e).

Finalmente, instanța de judecată ajunge la concluzia că pretențiile reclamantului nu sunt întemeiate și că acțiunea urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. art. 195, 224 alin. (1) lit. f), 231 și 232 Cod administrativ, art. art. 236, 238-240 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea depusă de Serghei Rudenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei privind stabilirea pensiei cu nr. 93/2022/43312 emisă de Casa teritorială de Asigurări Sociale a sectorului Buiucani, municipiul Chișinău, anularea răspunsului Casei teritoriale de Asigurări Sociale a sectorului Buiucani, municipiul Chișinău nr. R-30/23 din 15 mai 2023, anularea actului administrativ nr. 1529 din 22 iunie 2023 emis în procedura prealabilă, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la emiterea actului administrativ individual favorabil în partea ce vizează calcularea pensiei utilizând în formula de calcul a componentelor salariale: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere indicate în Certificatul cu nr. 34/5-4294 din 16 noiembrie 2022, cu indexarea prestațiilor sociale cu 15% în conformitate cu Hotărârea Guvernului R.M. nr. 148 din 22 martie 2023 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Hotărârea este cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

Președintele ședinței,
judecătorul Viorica Dodon